RESTORED BY J. MACDONALD CO
NORWALK, CONN.

was listed on typed list as #50

GORDAN, MS 90
SMC MS 97

MS 50

Pogzij florentini
de Miseria Conditionis Humanę

INTER VARIOS SCRIPTORES QVI
res diuersas suis studiis complexi sint nulli mihi propius
ad hominum utilitatem accessisse uidentur q̃ ii qui ad coer-
cendas nimias aũ cupiditates: tum etiam ad refrenandã
ambitionẽ superuacaneumque rerum fortuitarũ appetitũ,
permtiosa mortalibus mala suam operam contulerint.
Nam qui humanae uitae miseram conditionẽ legentibus exponũt
docentque mras miserias omnes a fortunae bonis ꝓficisci: ideoque modum statuendum esse cupiditatibus:
hi sũt profecto: q plurimũ de humano genere merentur.
Necesse est n. ad modum reprimi cohibereque has superfluas in-
quibus mergimur cupiditates. tum intellexerint fortunae
munera: quae tanto concursu expetuntur origenem: & fun-
dam tum nostris miseriis praebere: inque illis consistere
felicitatis humanae. Et certe omnes anxietates
uitae molestiae omnes animorum morbi contra-
hũtur a fortunae bonis: quae cum decora speciosaque ui
dentur. alliciunt homines ad se expetendas: ignaros sa
ne quam eis possidentes torqueant: quamtisque af
fluant calamitatibus Ad ea consequenda. cum mens
hominũ aegra: anxia: atque futuri omni studio anhelet/re
trahent procul dubio pectem a quo coeperant cursu! Si ad-
moniti fuũt: nullam fidem nullam certam spem in iis
rebus esse habendam que sursum deorsum uersantur oĩa
fortunae imperio reguntur. Hic diuitias magno cumulat

coercẽdas aũ cupiditates & refrenãdã ambitionẽ

modu statuẽdũ cupiditatibus

reprimi cohibeiq̃

Munera fortunae ꝑtẽ originẽ & fundamẽtũ miseriarũ nostrarũ

omnes anxietates molestiae uitae morbi

Hinc fidei spei

diuitias

. opes. ãplitudo.

. Magistr̃us.

Tyrãnidi Ciuitas.

. Vxõ. liberi.

Valitudo
formæ } cõporis.

Dignitates.
principatus.
Regna.
Imperia. } blãdimẽta fortunæ

quieti cõporis.
Trãquillitati ãiæ. }

Inenubrationibus.
Ingenij facultas.

Naturæ imbecillitas. }
fœtum remedia. }

studio instituisse foueam, quam decordat parare:
alius opes sibi comparat: & amplitudinẽ. quas multa
sequuntur: inq; eis conseruandis interdiu labore, noctu
vigilijs vexatur. Hic summũ locum in ciuitate ac magi
tus eximios querit, ut in se comparẽt: tum odij tum exilij
locum: quãdã suæ ciuitatum tyrannidi mutuerunt:
ignari, ut uident, raros huiusmodi hominũ violentã
mortem effugisse. Vxor & liberi ab alijs petunt. At
ii ætatis: & q̃ graues secum ferant curas: angoresque mẽ
tis norunt: qui eusmodi molestias sunt experti: multi
valitudine formaque corporis letantur: rebus adbre-
ue tempus duraturis. & quas tenuissima res possit cõ
fuere ac delere. Amplissime dignitates: principatus re
gna, imperia, nihil aliud scimus esse: q̃ blandimenta
fortunae: quæ q̃ multos destituerint, luserint euer-
terint. Et legimus: & ipi uidimus: haud parua humã
nemiseriæ documenta: Quapropter qui harũ rerũ
nimias cupiditates ex mentibus hominũ delere ac
tur, suadentque parũ commertij cum fortunae dõis
hũdum esse: præcæteris consulere inditandi sunt.
tum queti corporis, tũ aũ trãquillitati: q̃ tuti sa-
na mens foret, essent rebus cæteris anteferenda. Ut
igitur, & nos aliquid utilitatis ad utam hominũ no-
stris lucubrationibus conemur afferre duobus libris
expressimus: pro ut ingenii facultas tulit, quanta sit
miseria conditionis, qua nati sumus: & quantum
hominis sus cogitationibus destituimur. ut perspecta
naturæ imbecillitate, præcipitem sibi casum struere co-
gnoscant. qui fortunæ temeritati nimiũ crediderũt.

fusque cogitationibus aliquem praebeant tranquilliorē portum: ex quo veluti ex specula quadam tuti prospici ant eorum tempestates: qui se procelloso fortunae nēto commisere. Non autem ignoro me eam simpsisse scribendi materiam: quae excellens ingenii exquisitam doctrinā: summam eloquentiam requirant: Sed nil amplius a nobis postulandum est. q̄ quod possimus praestare. Hunc autem laborem: ut eamque hominēs de eo sint iudicaturi: ad publicam certe hominū sumpsim utilitatem. Tibi ū illustris princeps hoc opusculū iscripsi: quem suo tuorum progenitorū praeclarissimorum: principum uestigia imitantem: delectari doctor hominū ingenijs: & libenter legere quae a me scribuntur. Quāuis aut certus sim equitatem moderationemque animi tui omnem abse infoelicitatis suspitionem propulsaturam esse: tamen nō tibi parum profuturam arbitror huius operis lectionem: tum ad praecauendas fortunae insidias: quae non effugiunt huius uitae miseriam tum ad tutiora consilia capescenda. Nam cum ut in speculo: perspexeris q̄ multos fortuna tanq̄ in spectaculum: uulgi luserit: eamque in bello plurimū posse: maiori quadam prouidentia te illius arbitrio permittes: eiusque munera haesitanti capies manu. Sūmā quippe gloriam rebus pace & bello gestis pro tua praestanti uirtute q̄ consecutus: quā tibi non solum conseruā clā censeo: sed etiā augendā. Suadeoque ut potius confidas uirtutum praesidio quae in duce belli requiruntur: quaeq; inter sint eximiae q̄ fortunae indulgentia: quā raro experiri tutissimū ee viri sapientes uolunt:

. pelloso fortunæ vento.

Excellēs ingenium. Exquisitam doctrinam eloquentiam.

Utilitas hoc fit publicari.

delectari doctor hominū ingenijs

Equitas. Moderatio. } animi.

Cōsilia capescēda.

Fortunæ multos lusisse: & bello plurimū posse.

. pace & bello gestis &c.

Cōsenāda: augendam

Virtutes & duæ belli! Non fortunæ indulgentia.

Erat Auctor.

6 EPTVAGESIMVM & SECVNDV̄ aetatis annū agens/ cum é rhomana curia: mqua annis

acutus.

Cosmus de medicis.

ornatissimus studijs humanitatis.

ferme quinquaginta fueram uersatus/florentiam reuer tissem: publico/ ad secretorum mrē reip. officiō consilio ac citus/ utebam saepius meo pristino instituto praeclaris simū atque integerrimum virū cosmū de medicis: tum cuiem ornatissimū tum admodū studijs humani tatis: qui plurimis mensēs podagre morbo domi se contine bat. Varii mi sermones erant: tum de rebus ad cō munia fructa spectantibus: tum de his: inquibus ciuitas ut plurimum suam sententiam requirebat: Contigit aut aliqū: ut cumprimis ibi adesset/ de ratione belli quod ingebat/ colloquentes inferretur á nonnullis iamtritus sermo constantinopolitane urbis: & miserrime captiuitatis conquerentibus tam asperā/ atque ina rem/ barbarorū crudelitatē in cede ac sanguine fideli um debachatam: Quicā uerbis augebant calami tatem susceptam: futuraque christiani populi pericula extimescebant: nisi alys: & consilys: & uiribus tali incen dio subueniretur. Singuli denique in eam senten tiam descendebant/ ut nullam prioribus seculis diuio rem/ neque permitiosiorem urbis alicuius captiuitatē asseuerarent/ q.d. nullus christifidelibus illatū affir mabant: quo dubitandum esset/ ne pestempermitos simā consequeremur: Vrbem illam tamq̄ ramnā quā dā prebituram retrorsi aditum ad eo cupandas reliqs europe nationes in hac praesertim mutua christianor

praeclarissimū intrinsecum.

Misera Captiuitas Constantinopol.

In cede ac sanguine fidelium debachatam.

aspera inhumana

dubio periculosior captiuitas.

Reliqs. Europe Nationes.

dissensione. Nullum esse christianum regnum pacatū. nullam ferme gentem: nullam provinciam absque bello: eos: qui suis eēnt opibus reprimere, & contundere. ui resinfidelium soliti: domestros discordiis implicatos esse: Italiam quesola suis armis terra marique profligaret. potentiam barbarorum uariis bellis quassari: Ita ū dole bam communem graecae ruinam, ut de propria extimescerent: cum omnes hebescere uiderentur: ad ferendapraesidia, quibus hostilis impetus cohiberetur.

§. Cumpost uarios sermones, abissent omnes: praeter Mathaeumpalmerium uirū doctissimū: atque oīū uirtute praestantem, percontari cepit Cosmus: quidd hac luctuosa sentiremus captiuitate: quam omnes ta multis uerbis uituperarent, atque augerent: ut constans esset opinio nihil magis postferum christia nis accidere potuisse: & simul de uarietate temporū querebat: & fortunae fluxa, & existimans nil crude lius: nil acerbius multis seculis auditum. Tum Mathae us ego inquit humanitatis tantum, eā tantae urbis rui ne commiserationē arbitror esse habendam. Si uero graecorum naturam, mores, uitamperfidiam, desidi am, auaritiam expendas: digni mihi omni supplicio uident. Primum que sit eorum naturaque uita satis acriterone nro exprimitur in ea oratione: que est pro. L. flacco: quafide, qua religione, quo animo erga christianos semper fuīt, declarat plurimū exerci tium christianorum interitus: qui cum ad terram sanctam recuperandam proficiscerent: uariis eorū insidiis: sunt extincti. hisiam fidei professionem catho

Nullū Regnū paratū. Sūmū p̄sidium suū bellū.

Italia q̄ sola nr̄ bellū quassū.

Mathaeum palmerium doctissimū: de uitae p̄stantia

deploraret

Hil { crudelius / acerbius } Auditum

Natura. Mores. Vita perfida. Desidia. Auaritia } grecorū.

qua { fide / Religione / Animo } erga christianos

bina pfessio Katholice fidei ? ninelis.

Math.

to q. L. flacco

nrtis exact christianor.

luce in conciliis factam abnegarunt: Tanta uero in illis tam ignauia: tam auaritia ualuit: ut cumplurimo auro argentoque habundaret: ne nummi q̃de; impendere ualuerunt in eorum urbis tutelam: credo ut opulentiorem predã tenoris relinquerent: cum certissima fama sit ingentem & ultra q̃ cõis fuerit opinio in illa urbe thesaurum fuisse repertum. Sep. Pontifcum praesidia in rebus dubiis implorabant et quod ipi met sibi subsidiũ praestare facillime potuisset. ab alijs requirebant: ut non casu sed diuino iudicio ea calamitas accidisse uideatur: Fateor tamẽ q̃us eorũ culpa tanta urbs perierit esse eam crudelitatem etiam inbarbaris deplorandam. hinc tamẽ lamentabilem tante urbis casum magnifaciendũ puto. ac minime contemnendũ. Verum non tam sint haec admiranda q̃ putantur uulgo: Siquis fortunae in rebus humanis solitam licentiam: atque imperium animaduertat. eiusque in dandis auferendisque opibus: principatibus: imperijs: regnis instabilitatem: Non it. nunc primum: in euertendis ciuitatibus: gentibus: prouincijs uires suas ostentat. Antiquus est illi ludus alta quassare hinc extollere: hinc deprimere: regem ex seruo: seruum regem facere: Adeo aũt constat frequentes fuisse etiam magnarum urbium desolationes: ut minime uideatur mirandum: illam tonare arcta sublimiora & summa fastigia demolliri. Scitis nõ eam solum urbem captã ab hostibus ac direptam. Sed plures amplissimas ciuitates superiorũ temporum monimentis: que post referent: non tantum simili sed etiã maiori clade

Ionalia
Aulaeum
5ta

Casũ magnifaciendũ.

Nostrum
FORTVNE.

Antiquum de
FORTVNE

Desolationes urbium

& sanguine hostili furore deletas. hanc miseriam mag̃
dolore ac fletu prosequi deberemus: nisi maior nfoe
licitatis moles: maior rerũ metus occurreret: cui cõ
quadam nature lege subditi esse uidemur: Non igit̃
nobis unius tantum urbis: sed uniuersi orbis esset cala mi-
tas: atque infoelicitas deflenda: que adeo uulgata
in omnes: adeo genus hmanũ complexa est ut nulla
tanta esse posset dicendi copia: que pro commiseri
seriarum qualitate parem rebus eloquentiã praestaret.
Videtas publicam naturaque sensibus nris infixam mi-
sere uitae legem parentis exprimi culpa contractam
Hinc mã omnis infoelicitas pendet: hinc errores scelera
scelera hominũ ortum ducunt: ex quibus uitę huius
miseria propagat̃. Hinc peccandi atque a uirtute
declinandi facultas: occasio materia prebita E. quibus
rebus satis palam constaret mortalium mentes in mise
rias incurrere deflendas: si uacaret singulatim nras
recensere ac reuocare calamitates. Quid E. H uita nra
nisi peregrinatio quedam laboris erroris & stultitię
plena? Hec heraclitus ille philosophus mente uersans cõ-
tinuo fletu stultitiam hominũ miseriamque proseque
batur. Dolebat sapiens ille tam stultam esse hominum
uitam: Lugebatque humanũ genus ad insaniã pro
lapsum: contenus in erroribus uersari: recta consilia sp
nere: negligere uirtutem: uitia summo studio sequi: odis
se bonos: fauere malis: et semper temere atque importu-
ne petere: quae summorum summis angoribus uarysq;
molestijs: ac perturbationibus agitarent: itaque uitam
hanc omnẽ deflendum arbitrabat̃: tamq̃ fontẽ uberri-

Calamitas
Infoelicitas
} Vniuersi orbis.

facultas
occasio
Materia
} peccandi

Vita nra peregrinatio quedam plena
} Laboris
Erroꝝ
Stultitie

Vita hec nra deflenda

Cos.
Democritus

mum exquo multiplices mrē infoelicitatis uitaeque
moleste uiuuli emanarent: Quanto melius inquit cos
mus egisse democritus dicitur: qui non fletum sed risum
erroribus hominum accommodabat: quod H. stultius-
aut uno sapiente indignius: q̄ flere id quod corrigē
nequeas: aut ex eo dolorem minime profuturū sime
re: quod nullo pacto queas immutare: Ego potius
miseriis mis modum censeo statuendum, q̄ uerbis
augendas esse aut certe inuestigandum, quē ad-
modum leuiores eas nobis efficeremus. Satis natu-
raq̄ difficilis est fragilisque etiam consilio adhibito,
ad obsistendum incommodis mris absque illis graui
tatem maiorem & durum pondus: mrā cogitatione
& malorum memoriā adiuuamus. Fateor plurimas
esse uitae mrē molestias: & magnam esse humani ge
neris mbecillitatē: Fateor pluribus fortunae uen
tis nos esse expositos: & naturam mrām fragilē esse.
Sed data sint etiam nobis commoda pmulta & firma
praesidia: quibus tuti esse possimus aduersus fortunę
minas: & hanc quam narras miseram uitę condi-
tionem, Multa largita est nobis blandimenta nā:
multasque uoluptates: ac uoluptates etiā honē-
stas concessit quibus eusmodi miseriarum pondere
leuaremur. Uxorem praeterea dedit. Liberos
nepotes: pronepotes: mquibus tanq̄ mspeculo mrē
imaginis exemplar intueremur: Dedit insuper
longam progeniem, diuitias. opes. amplitudinem
honores: magistratus imperia: summum i ciuitate
locum: quae nos aliquo uelut impendio dimulceret.

Nō. nō fidus q̄ cāuis nequeas. ns

plūm molestie Mrē ib. calum / humanū gnis

Cōmoda / pſidia / q̄ mus.

Uxor liberi nepotes.

progenies: diuitias opes: Amplitudinem honores: Magistratus imperia: summum in ciuitate locum.

& animum mûm ámolestus auocãt esse ducerent ad
tranquilliores cogitationes. Id uũ quod plurimi faciendum est: concessit nobis conditor omniũ deus ratio
nem rebus caeteris excellentiorem: adquam tanq̃
munitam arcem confugeremus. cuius praesidio ful-
ti consilioque parentes rebus modum statueremus.
ne procedi longius q̃ eius praescripta patiantur.
sineremus mãs cupiditates. Illius sane praeceptis ad-
beatã peluenimur uitam. uenciamurque ab omni
miseriarum tumultu. Sed tibi certe ratio prestabit.
si ea obtemperaueris ut firmo: constantique animo
aduersus utramque fortunã: ut omnes casus equo
animo feras: ut immobilis: ac tui iuris nullos reformi
des miseriarũ tumultus: ad nullos metus expaue
scas: libertateque utaris ãi: qua tectus sis ab omĩ
fortunae bello: & adprima mala constans: & intre
pidus ad futura. Sed q̃m communi stultitia ápau-
cissimus colitur: locus datus est tum fortunae: tũ
uicis amplissimus: ad nos diuersis egritudinibus
ac libidinibus perturbandos. Cum enim rationem
hoc est uirtutem que est recta ratio neglexerimus
nosque multiplicibus cupiditatibus rationi aduer-
sis miserimus. tamq̃ á uero uti nere ab errantes.
nullum quietis portum reperimus: uagi: instabiles
anxij sollicitiq̃. ut quos libido huc illuc transuersos
agat: nullo certo fine cupiditatum: quo fit ut ipi
met mûs malus ac itarum causamque prebeamus.
Subimus enim fortunae omnia pro nutu: suoque
more uertentis arbitriũ cuius temeritate regimur.

placimi fruãdy ẽ.

N lõ. de RATIONE
nobis ꝯ deo conness.

Cõmus STVLTITIA.

RATIO VIRTVS.

Vagi.
Instabiles.
Anxij.
Sollicitj.

precipue uulgi : atque imperatorum uita. Quare haud mirũ debet uideri si multis miseris implicata uidetur humana conditio. Culpa id certe accidit mã: non naturae. qui dotes illius nobis ad bene uiuendum datas. malisque depravatas moribus: uertimus impiam mãm: seruii fortunae fũ amus liberi esse: possemus: Tum ego dabo mihi veniam mathaeus mq̃. si paucas adhea, quae dte dictasunt. respondebo, Opinor cosme ideo tibi ita videri: quod caeteros forsan tui simules: & aũ iuuenta, & integritate: fide, constantia uideas: Sed non omnes idem ingenium: eandẽ mentem, easdem opes: copias facultates: easdem naturae dotes: afferunt aduitae molestias propellendas: Vni cum podagre incommodũ nte conspiramus: reliqua deus opulenter congessit- quae sunt homini praecipue & optanda,. Vt hãc imam corporis egritudinem plurima, & aũ & fortunae dona, comperare queant,. Sed quid sentemus dereliquis: quorum hunc sua inopia. huc malumpessimum stultitia, alium prolis orbitas: alũ ceatas. quosdam debilitas corporis nonnullos tũ carcer, tum patriq̃ calamitas: quosdam effera immanisque natura adeo premit: ut se ultro miseros profiteant. qui omnes longe dte dissentirent. uterenturque Terenty uerbis: tu si hic sis aliter sentias: Itaque minime mirũ tibi videri miseriam mãm: aut nõ adeo diffusam, ut existimes omnes mortales illi subditos esse. Verum sentiret aliter ille: qui quae tibi adsunt: de essent omnia

ducereturque uentremplenū ueteri prouerbio facile de
rebus dispiceret: testaretur suo ex inops: nihil esse mi-
serius paupertate. Patria pulsus nihil exilio miserius.
Ignobilis nihil difficilius contemptu luminibus rarēs:
nil durius aegritate: eger corpore nil morbo miserius
asseueraret. Stultissimiq de sua stultitia conquerentur.
Nullus enim adeo demens repertus est qui aut de
stultitia quereretur: aut doleret sibi sapientiam deēe.
Plures insurgerent contra tuam suam uarys casibus
acti: qui nihil affirmarent hac uita miserius nihil
difficilius ēe. probatissimis testibus contenderent ad pau-
cos descendere: inpaucioribus immorari secundam
fortunā. Adiuersē aut latum campum & peruaga-
tum esse. camprospere sit: breuis: atque angustus: Ve-
tam banc omnē: tum breuem esse: tum fortunae li-
bidini iniquitatique addictam: inqua magis q equa
lance acta hominum ponderentur: Hanc maxime
bonis: ac fortibus infestam uiris: quos pro arbitrio op-
pugnet: uirtuti precipue inimica: illius temeritati
nos subductos esse: tumbusque eius magis obnoxios q
rationi. Asseueraret praeterea rationem: quā sup
fortunam consistere arguis: sopitam quodammodo
cedere ictibus fortunae: & illius contumaciā formi-
dare. Hinc morum praeceptor scribit seneca nos
infortunie regum diru atque inuidum peruen-
se: illius arbitrio digna: atque indigna passuros:
abuti eam impotenter contumeliose crudeliter cor-
poribus nrīs. Alios igni bus urere: alios p incerta maria
uidos iactare: ex quo omnem uitam nram tum

Seneca.

Varijs casibus acti

FORTVNA.

Secūda fortuna ita pauos
Aduersa Latissima.

Vim hr breuis fortunę dicto

fortuna primica virtuti

Ratio sup fortunā

Reg fortunę

q dnm.
Inuictus.

casus fortunę.

supplicium esse affirmat: tam flebilem totam, tum variis
plenam casibus: atque infestam. Nam quod datum no
bis rationem asseris qua fortunae uires debilitarentur,
fateor id uerum esse: quoad animum spectat, si quis
illa libere uti posset. Sed plurima obstacula & tam duri
obices oppositi sunt, ad consequendâ uirtutem. Con-
cessit nobis rex parens natura unicam tantū rationis
praesidiū: quo firmiores contra fortunae impetum
staremus. Sed debilitant illud plurimis hostibus ac p-
uallidis: non enim ueteranos solum milites: sed varias
machinas, ac tormenta comparauit: quae illam co
trimo bello expugnarent. Videris quale quantūque
sit non agmen: sed exoratus: ritus undique uiruen-
tium uitiorum: quibus inualescunt animorum morbi
contra rationem adpretiū descendentes. Quanta
contra uirtutē insurgat acies improbitatis. quantus
sapientiā, stultitia oppugnetur: magno insanorum
fulta comitatu. horum omniū rationis: ac uirtutis
hostium: si uires consideres, difficillimum profecto
iudicabis esse unicam rationem tot oppugnantiū
certamine depressam, uim suam posse in tam dura
atque diuersa dare exercere. Bellantur enim
atque acriter rationem persequuntur auaritia, pro
digalitas. Luxuria: metus: Temeritas. Libido: emu-
latio, superbia, ambitio: & excerte perturbationes
ū, aduersae ualide infestissime rationi: quarum
uim pauci sunt adhuc reperti: qui ratione superet.
Maximam uero mortalium partem seducunt, & rapuit
in arbitriū suū. Quotum enim quemque & ciuitatis,

Rato Vnicū psidiū
Contra fortunā.

Debilitato Ratoꝛ.

Iuris Iniuria in nos.
& Virtutem ab ratoꝛe.

Improbitas.
Stultitia.

Auaritia.
Prodigalitas. Luxuria. metus.
Temeritas. libido. emulatio.
Superbia. Ambitio. & ce
Alie perturbatoes animi.

bere instituti reperies unum bonum: honestum continentem: qui se iendicat a uitiorum contagione. ne dicam miserrima seruitute? Omnes declinauerunt inquit profeta/ simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum: non est usque ad unum. Si nemo bonus facit: si declinauerunt omnes/ certe ad malum declinauerunt: Malos aut & improbos cum miseros ee constet: sequitur ut omnes uitae miseria conficiant. Quid est enim in hac uita miserius: quid infoelicius q̄ currere uirtute? q̄ uitijs deditum esse? q̄ nō obtemperare rationi? quā qui nactus sit homo nō belua potius: ut stultus sit atque insipiens necesse est: Nullum autem insipientia maius malum: nulla maior calamitas: Ergo concedat oportet: q̄n mali sint ōs & miseros quoque esse: Nam uxorem: filios: nepotes, reliqua quę quae enumerasti: hanc uitae miseriā uoluisti propellere, uide ne eapotius miseriarū uiri tamenta esse uideantur: & quę uocandi tatem uitaeq; subsidia putas afferre/ sed im amplam materiem infoelicitatis importent. Sunt. n. ortuna illa bona afortuna mutuo concessa nobis/ quę/ amplacuerit/ repetēdi summū ius habet: quo autem magis nos fortuna suis muneribus exornat: eo plus est illius potestas: mutabilitasque extimescenda. O fortuna Terentianus ille adolescens: aut q̄ nunq̄ perpetuo es bona? Tragedus quoq; res humanas ordine nullo fortuna regit. spargitque manu munera cęca: perora fouens: q̄ paucos autem diutius fortuna indulserit: q̄ fuit inconstans, multos q̄ nos deluserit exempla admonent: Id sane costat.

. qs regit vitā { bonus / honestū / cōtinēs

Omnes declinauerunt. 1ſ.

qd ibi hac vita { Miserius. / infelicius

Varius vitae. s. ratione stultus e, atq; insipiens.

vxō: filij: nepotes: rī

Numera / potestas / mutabilitas } fortunę.

Terentius.

Tragedus.

plus doloris amissa illius beneficia praebere: q̃ possessa uoluptatis: Vxor uero liberi nepotes: coniuncti summe sunt: iocunditatis. & uxerint diutius & fuerint boni. Suspensus est & dubius animo tamen quilibet & continuo pauore mortis metuens aut uxoris mortem aut filij peccatum aut morbum filue ut terentius ait. Videas praeterea multos orbitatem: quos fortuna adopes extulit ac dignitates. Videas alterum propter bonos liberorum interitum dolere: alterum ob malorum uitā Videas multos satius fuisse futurum ne habuisse prolem illam: nec uxorem unq̃ duxisse. Sed plurimos ob diuitias periisse. plures honorum cupiditate suis urbibus exactos. his bonis omnibus si bona habenda sunt: que antea recensuisti & sua mala permixta noui & annexas calamitates: opulentiam pauperias. quis maximus habetur cruciatus: sequitur & inopia: opes ac diuitias: egestas: & solitudo. multitudinem excipiunt morbi: dignitati atque honori proximus ē contemptus. liberorum proli orbitas succedit. imperium aliquando seruitio mutatur. Mitto quod ea: quibus felicitatem comparari putas: instrumēta uitiosa: cupiditatum irritamenta: uoluptates illecebre: acerrimi libidinum stimuli esse consueuerunt. Et enim impediti licentia difficillimū est honestum seruare. Diuites inquit tragedus: regnoq̃ fulciti plusq̃ fas est petunt: quod nonpotest: uult posse qui nimiumpotest: quibus exemplis mihi persuadeo: adeo communem hanc miseriarū esse labem: ut nemmem ab ea excipiendumputem. Tum cū

Vxor
Filij nepotes
opes
dignitas
egestas solitudo.
orbitas. Orbitas.
Iniuria. Seruitus
T. Tragedus
opulentia } paupertas
solitudo. Multitudo
dignitas honos

Mart.

uiderer: dicendi finem esse facturus: adde his Matheus/ silibet/ inquit: ut mō morte/ ut aiunt/ aliquid conficiamus: quod natura ipa comprobare uidetur/ suam tuam: que primū infantis in lucem editi opus/ statuit esse fletum: Lacrimas: Lamentationes: tanq; natā praeunderte se palam expositam esse in uastum/ atque immensum miseriarum pelagus: quibus imprimo ia ortu/ sequeritur esse deprehensam/ & hoc uitae primordio lamentatur: iacta esse reliqui futuri temporis fundamenta uidetur quprimo natus est: cum nihil aut boni/ aut mali norit/ natura impellente/ futurā presagire calamitatis: naturaliq; instructu presentire. uitae mortalis incommoda: Morbos: paupertatem: exilia: carissimorum nobis obitum: amissi corporis q uitia: & reliqua detrimenta fragilitatis humanae. Incertam quoque uitae mē cursum/ fieri fortune arbitrio/ incertiorem: ut nulla alicuius certi temporis ratio sit futura/. Vereor ne si anteq; nascereműr: exposita nobis esset huius mē uitę conditio/ ingredi recusaremus: tam paruo nauigio/ tam uastum mare: tam tempestuosum/ eosque scopulos euitaremus: a qbz praesperaremus prospicuum nobis naufragiū immi nere: Considerate oro q optanda/ q rotunda/ hāc uitam miseremur bus exposita esse uirgilius describat: & eos/ si potes/ miseros esse nega: Vestibulum/ ante ipm inquit primisque infantibus ora luctus: & ultri ces posuere cubilia curae: pallentesque habitant mor bi: tristisque senectus. Et metus ac mala sua fames/ & turpis egestas: Terribiles uisu forme letum q

3

Luctus.
Curę.
Morbi.
Senectus.
Metus. mali.
fames.
Egestas.
Letum.

gdtuos nrę mē i primodio vitę.

certissimum.

questus in vestibulu mei ortus.

. Labos.
. Sopor.
. Mala gaudia.
Bellum.
Talamj Eumenidez.
Discordia.

Laboſque. Tum conſanguineuſ leti ſopor, & malamē
tſ gaudia, mortiferumque aduerſo in limine bel-
lum, ferreique eumenidum, talami: & diſcordia
demens. An uero cenſes, cum hic optimus comitatus,
aduitam ingreſſis ſit tributus, noſ uiribus miſ tan-
tam miſeriarū atq̄ effugere poſſe? magna mole,
magnis hoſtium copijs, magna moleſtiarum cohor-
te premimur coſmic: ut nequeam inſpicere: quis
aditus: aut que facultas detur nobis ad effugiendas,
quae ab ipō ortunaſcantur nobiſcum difficultates:

C.

Quae cum ab eo dicta eſſent, conſideremuſ nunc coſ-
muſ que dnobiſ dicta ſint: paulo diligentiuſ. & ue-
ſtram ſuam uberiori ſermone diſcutiamuſ: que
anprobanda ſit, uiderint hij qui in maiori quadā
facultate uerſantur. Loquar tamē quae extempo-
re ueniunt, caeteri ſuam opinionem ſeruabūt. Ego
Quiſ fatear, fortune: hoc eſt dei indulgentia ī me
ſatis properſam fuiſſe: animique dotes ate explicatas:
ſcam in me eſſe mediocres, tamen multos fuiſſe
memorie proditum eſt, in hac urna urbe, & noſtra &
maiorum nrōrum etate: qui ad extremū uſque
uitae finē ſumma cum foelicitate conſenuerunt:
ut omnium iudicio uiderent ab hac ut aſ com mu-
ni miſeria ſegregandi. Patrem miquit tuum Ma-
thaeuſ optimum uirū atque inſtigrem pietate
ſemonendū cognouimuſ ab hac turba. preter eū
neminē: cui non multa defuerint ad foelicitatē.
At parens tuuſ per humanuſ fuit: ac liberaliſſima pre-
ditus beneficentia, ēquo nihil abſunſſe iudetur exhiſ.

Loqn̄ tm qua
ex tpe ven

Mathe.

Loqt hic de
patre Coſm

quibus humana foelicitas comparat̃. Et. H. & animę & corporis & fortunae bonis accumulatissime praestitit reliquis aetatis siue iuris. Mittamus cosmus ait denoto Col. loq: ne nosmetipos: quod inuidiosum forsitan esset: cõmendare uideamur. | Duere possum dicere plures ex hac urbe simili cum foelicitate ab hac decessisse uita: quos ad effugiendam uulgi uaria sentientis opinio nem praetermitto. Rectius inspicias: & antiquis uiris recensendis collocabitur ꝺño nra: qui tum Doctrina, tum rerꝝ gestarum gloria claruerũt: Nã ut barbaros preteream, qui se tyrannorum q̃ regum similiores esse maluerũt: stultum uidelꝫ uiros graecię sapientissimos. Lysandrum. Solonem. Aristidem, Lysandrum. Socratem quoque: ac Platonẽ: caeterosque egregios philosophos: qui relicta fortune dono, se philosophandi studio dediderũt. Alexandrum insup miltiadem, Agesilaum. Themistoclem, Epaminundam, Reliquosque summos graecie imperatores: qui foelicissimi putantur, existimare miseros fuisse: ẽ nris uero brutum, fabricium, publicolam, corrunc anũ, camillũ. catones. Lelios. Scipiones: rutilium ciceronem, innumerabilesque alios ab omni miseriarum labe intactos praestitit egregia illorum uirtus: Justi enim sapientesque sint habiti. & cum uirtute, que procul omnem á se miseriam repellit, uixisse. Non igitur omnibus hominibus, hec tua imperat misera conductio uitae sed stultos tantum atque ignauum & imperitum comprehendit uulgus, quod nulla ratione, nulla

Virtus miseriam repellit

Animę
Cõporis
Fortune
} Bona.

plures foelicis modernis tpribꝫ.

Ad hꝫ Antiquis tpribꝫ.

Viros grecie Sapientissimos philosophos.

Imperatores grecie
Alexandrum
Miltiadem
Agesilaum
Themistoclem
Epaminundam

Brut.
Fabricij
publicola
Coꝛnelij
Camillus
Catones
Lelios
Scipiones
Rutilius
Cicero

Vulgo ritta { Ratoe. prudetia. Virtute. } fulchii. prudentia/ nulla uirtute fulctum/ more pecudum/
solo mouetur sensu/ impetuque uoluntario quodã
ac repentino. hi fortune manus porrigentes: aq.
parentes: huius seculi miseryis se obiectant/. Aristo
telis suam nosti: dominari fortunã inpopulis: ibiq
eamplurimũ posse: ubi minimum inest sapientiae
abeo quidem omnis rrã manat infoeliciatis oc
casio/. Nam qui se illius nutui gubernandos tradut:
qui se illi permittant: qui muneribus inhiant
inque eam spem rerum suarum ponunt: non in-
foelices esse nonpossunt/. qui uero suorũ operum
ducem/ ac moderatricem rationẽ: & uirtutem
habent/ eusque praeceptis obtemperant/ sunt aboi
fortune temeritate/ & miserabiliti. quatũt
adfortunę uentum non nunq̃: sed agitati robu-
stius insistunt contra eam/ uirtutis presidio mu-
niti: euaduntque in omni aduerso certamine
superiores:¶ Hic' ego non de unius riq̃/ aut alte
rius cosme sed de communi conditionis huma-
ne miseria simlocutus: Sao quosdam excipi pos-
se abhac miseriarum sorte: quos deus pietas re
liquis insigniores uirtute fecit/: sed sunt nigris
cigris: & eorus albis: ut dicitur/ rariores: omnia
preclara rara deffecit natura: perpauci indicopa-
rent rationis: pauciores uirtutis prescripto regũt:
Vix unum: quem merito probes: singulis aetatibus
reperies. Quidam sunt inquies: at pauci: quos
equus amauit iupiter. aut ardens euexit ad
ethera uirtus. At uero qui portio est hec inter

Post.

pauci quos aequus
Amauit Iupiter.

nõ. ẽ plũmũ Fulctum

Dux

Ratio Virtus

Euadit superiores

Dux

uniuersos? Nonego de unica tamq̃ fenice uerba faco/
aut stoicorum sapiente: qui nusq̃ repertus est/ sed
de genere hominum/ quod clare uidemus: tum re-
gi á fortuna/ tum ultro aduocare oãs miseriarum/
quibus illi praebeat locum ad se lacerandum. ſmbecil-
los ſumus natura omnes: neque ulla sapientia obsi-
stimus fortunae temeritati/ que cum in suam nos
ditionem/ arbitriumque redegit/ nos imus pene mi-
seriss sursum deorsum pro arbitrio uersat: ſn om-
ni re profecto fortunam dominari· Salustius· scribit.
& cum pro libidine/ magsq̃ ratione omnia regere/
atque miscere. Sed cicero quoque in suis epistolis
plus in rebus humanis fortunã posse ait· q̃ rationẽ.
& omne consilum infortuna positum esse uideri:
Theophrasti quoque sententiã legisti: uitam nrãm á
fortuna regi: non a sapientia/ que si uera sint/ mi-
seros nos esse necesse ẽ· qui tam fallacis domini· tam
proditoris: tam iniqui seruitio premamur/. Nam quod
ly cargum/ Solonem. Socratẽ. Fabricium. catones:
ac reliquos· quos enumerasti extra miseriã fuisse
credis/ | dego tibi si aliqua ex parte concesseri· aũm
stabilẽ uirtute preditum/ nulli miserie subesse/ & tã
q̃ sui iuris fortunã omnem aspernari/ tamẽ & cor-
poris· & fortunae bona/: que sine dubio existunt/ +
multis incommodis· doloribus· morbis· calamitatibus/
quae summã miseriam contrahũt· | abefactare pot:
Nam quem in deandis muneribus sui letitia/ ac uo-
luptate perfudit/ eundem ri auferendis dolore mi-
serag̃ torquebit· non enim nobis sapiẽs Stoicus·

Salust.
Cicero.
Theophrast.
Stoicus.

imberilles sumꝰ natura.

fortuna uite ꝓsit: oĩg i re
dnã: 7 p libidine magis q̃ ra-
tione regit, atq̃ misct.

Iocundus: Solon: Socrat: Fa-
bricius: Catones. &c

Animus/
Corpus: bõ. fortune.

Lactitia ac voluptate
perfudit.

Cōmunis miserie genus humanū.

querit̃: qui in tauro phalaridis futurus sit beatus:
sed de communi hominum natura / deque publica
totius humani generis miseria disputamus / quā
negare nō potes: maiori exparte et complecti illos
quos nominasti. Aut enim prestantissimi viri suis
pulsi ciuitatibus. eecti patria / varie necati misera-
mus uitae non caruerunt / aut misere ci-
uitates censende sunt / que erga eiues de se be-
ne meritos ingratissimas se prebuerūt. La-
cedemonij: quorum de uirtute multa dicunt̃.

Nisi et pstantissimos viros

Lycurgum legislatorē

Lycurgum vir sanctissimum: prudentissimus
auem sene optimū: a quo leges acceperūt eas: qui-
bus septingentis ferme parueruṛ annis: expule-
runt ea urbe: quam institutis optimis cōseruaut.
Quo solo facto. Lacedemonius populus arguit̃ fuisse
miserrimus. Pari in causa uident̃ athenienses /
miserrimi iudicandi: qui solonem unū é septem
sapientibus: qui urbem optimis legibus munierat
exilio mulctarūt: Credo ut ingratiaꝫ pro tanto
legumpremio exilij calamitate referrent. Socra-
tem utrum sapientissimū apollinis oraculo inchoatū
iniquissimo iudicio oppressere. Aristidem quiso-
lus intanta ciuitate iusti cognomē est assecutus /
qua nimium iustus indebat̃ / in exiliū eiecerūt.
Vt magis ob id iniquum faciuis athenienses popu-
lus & aristides: exulasse uideat̃: Nunquid nam
tam peruerso iudicio ciuitas tā ingrata / non est cen-
senda miserrima / que optimos ciues: sapientissios
viros: summos imperatores: uimoliis tarcere exilio /

populus Lacedemonij.

Athenienses.

Solonem.

Exilio mulctarūt

Socratem

Aristidem Iustum.

In exiliū eiecerūt

Hūdnus

Vitalis.
Tarcere.
Exilio.
Mortemiolāt

morte.

morte violenta vitam finire coegit? Miltiades Atheniensis dux sapientissimus post illam marathoniam pugnā, in qua centum milia hostium cum decem milibus superauit, populi iussu in vinculis est defunctus: Simon eius filius propter belli gloriam, invidia pulsus extra patriam, obiit diem suum. Photionem clementia liberalitate virtute praestantem: inique ab atheniensibus peremptum, extra prīe fines sepeliri coegit: exē plaper multa preclara: quo maxime praemio ciuitas illa, bene de se merentes ciues soleret afficere. Similem vitae exitum Demetrius phalereus sortitus est, vtro ingratissime ciuitatis: Quid loquar de Themistocle cuius navali preclio virtus classem Xerxis Regis potentissimi profligauit: ex quo salus patrie parta est, non eorundem quos saluarat, sententia in exilio est defunctus? Idem exitus Alcybiadis summi Ducis fuit: quem ingrata patria compulit in exilio mori. Horum praeclarissimorum virorum casus: ut video, testantur, aut miseros illos fuisse qui tam crudelia fata sortiti sunt, aut miseras ciuitates, que suos liberatores, ac defensores tam ingrata beneficiorum memoria carterarunt, ex pulerunt, occiderunt. Nam quod alexandrum inter eos nominasti: qui ab hac conditione miserie possent excipi, ille mihi miserrimus omnium quicunq fuerint esse videtur: Siquidē crudelis: ebriosus: superbus: supra conditionem humanam elatus: ira ferueus: orbis predo deterrimus: amicorum postis nephanda fuit. Quae igitur cum tot vitijs foeli

obiit diē sūm.

Affixere pmio.

classem profligauit.

expulit i exilio mōr.

Cōmouerunt.
Expulerunt.
Occiderunt.

Miltiades dux ath.
pugna Marathonia
cētū millia cū decē millibus.
Simon eius filius.
photionem { clemetia. / liberalitate / virtute } pstā
Demetrius.
Themistocles.
Xerses Rex potentissimus
Alcybiadis summus dux.
Alexander. { crudelis. / Ebriosus. / Superbus. / Elatus. / Ira feruens. / orbis pdo. / Amicoz pestis. }

Carthagineses imperat.

civitati societas esse potest? profecto nulla nisi vitia virtutibus equare velimus. Omitto carthaginenses q suos imperatores: bellica virtute preclaros: aut expulerint urbe: aut in crucem sustulerint: quos credere vacasse miseria minime prudentes hominis esse videtur. ¶ Sed ne romanos, quidē quorum virtutē tantopere scriptores extollunt, extra miseriā hāc fuisse concedam? tantum erga suos auctores. defensores: propugnatores ingrati: tam inter se turbulenti: tam suis pestiferi civibus: tam iniqui virtutis extimatores: M. Marcū coriolanū: camillū: tot Scipiones patrie liberatores: aut iniqua plebis sententia, exurbe pulsos legimus: aut in carcerem dirui iussos: aut violenta peremptos morte. P. Rutilius Vir optimus ac Sanctissimus iniquissimo plebiscito exulauit: qui postmodum, revocante silla, redire inpatriam noluit, dicens se nonposse equo animo in eam urbem reverti: in qua plus arma q leges valerent. Posteriorem catonem Stoice virtutis virum tam repulse ignominia. Ro. populus, tam multis contumeliis notauit. Inventi certe sunt: qui catonis faciem, spretis capite firme maculare rent, tanta populo. Ro. cura virtutis fuit, quem multi ego de causis dicam fuisse miserrimū. Iam que fecundas in ea iniqui urbe: que tam erga bene de se meritos cives, tam crudelis extitit: tum semper intestinis dissensionibus: exterisque bellis. ac cladibus quassata, suorum aliorumque continua cede rapinis: spoliis: incendiis crassata est? Eatum semper

f omnes

M. Coriolanū
Camillū
Scipiones.

p. Rutilius.

Cato posterior

in rem. sustul.

plus arma q leges

frāc. spurc. mac.

bñ de se mer.

intestinis dissensionibus

Crassata

Cōmune Cadē
fr. rapinis.
Spoliis.
Incendiis.

miseram uitae rationem experta est, Tum uero maxiẽ
Ciuilia bella. tum ciuilibus bellis dictatorũ consulum triumuiror seuitia immanitateque lacerarer. tum ciuibus ex-
dictatorũ. Cõsulum. triũmuiror. } Seuitia.
hausta clarissimis tot excellentium uirorum proscriptio-
ne cedeque defessa tandem perdita libertate ad mi-
nũ imperiũ redacta; non imperatorũ sed prodigio-
Nõ imperatorũ. Sz prodigiorũ. } edictũ
rum detestandam crudelitatem passa corruit. quid
illi ciuitati miserius accidere potuit. q. M. Ciceronis
M. Ciceronis Capud. arm dextra manu caput, miris ebrij edicto affixũ
conspicere in rostris: in quibus uir optimus: patrieq;
amantissimus: ex populi salutem defendit sæpeius con-
Ciuiũ pditorũ.
tra impetus ciuium peditorum. Quid infœlicius illi
fuit urbi: q octauij cinne. carbonis. Marij. Sylle:
Octauij Cinne. Carbonis. Marij. Sylle. } edictũ.
q trium portentorum non crudelitatem, sed insanã
rabiem, ciuium sanguine redundantẽ, fuisse multo
tempore insuam perniciem perpessam. Dicant cæ-
teri, atque opinentur, ut uolunt. Caesarem Augu-
Cæsar Aug. fœlix. } Nõ. ẽx tot forum plurimis indulsit Cæsari Augusto.
stum nisi euenisse q in aliam quempiam dona
fortuna congessit nunq concedam fuisse fœlicem:
Ego hominẽ ciuium patrie. reip. Ciceronis proditorẽ.
Ciuium. patrie. Reip. Ciceronis. } proditorẽ.
qui arma pro salute publica accepta, in nephariã
illius seruitutem conuertit: qui libertatem patrie
abstulit. qui Ciceronem uirum Sanctissimũ dese
optime meritũ parentem patrie regnandi gratia,
Seruia plusq; pernicie.
in tonio trucidandum concessit: qui seuitia plusq
tyrannica usus occidendis: trucidandisque ciuibus
defessus sacietate: modum proscriptionibus fecit,
miserrimum fuisse contendam. Multos fuisse reliq
Triumuiros. triumuiros: qui q fœlices extiterint et iure turpitudo

Infelix. miserq exitus vite.

& infoelix miserque uitae exitus declarat. hoc sane asse-
ram: & illam urbem numq effugisse eam quã dico: cãis
miserie calamitatem: et unum tantum tot seculis
in ea. Q. Scilicet metellum hûium esse foelicem: Vex
sitanti uirtutes facimus ut ea sola nos eximere abõi
miseriarum seruitute possit: & uirtute quoque
uacuos, hoc est malos: & uiciosos, miseros esse ne-
cesse est. Non. H. parua uidetur miseria, carere
uirtute: flagitio, & turpitudini dedtum esse: mi-
sera est igitur omnis peccantium uita: nullusque
morbus est, animorq egritudine, pnitiosior. At
uero omnis ferme malum hoc, quod est pnitios-
simum uexat. Miseros ergo improbos esse omnis
necesse est: & quidem q late pateat, nequitia no
sti: q̃que sint impromptu uitia: & q̃ undique
in nos irruerint: quibus quanta difficultate obs-
tamus: testis est uita mrã: tum sceleribus: tum fla
gitijs plena. Nemo uitijs sine nascitur, inquit
hõratius: optimus ille est qui minimis urgetur.
Itaque fatendum uidetur, cum omnis iniuria
sint, eos: & miseros esse: At uero uitam mãm
uniuersam, distrahi uitijs: agitarique palam cõ
spicatur. Ardelio alius auaritia. Alius Luxurie ad
dictus est. hic seruit ambitioni. Alteri superbia
dñatur. Hunc torquet cupiditas dominandi
alius odio, atque inuidia laborat. quosdam alienis
inuidere opibus: non nullos, questui: & cumulãdis
diuitijs inseruire: nidemus. Sunt quos pauptas
admala impellat facinora. Sunt qui nariys no

Q. Metellus felix.

Victutis Custos misera ē.

Misera uita peccantiũ.

Vitiũ ē morbus sine egritudo animi: & ē pnitiosior alijs.

Nõ. de vitijs.

Horatius.

Auaricia. Luxuria.
Ambitio. Superbia.
Cupiditas dñandi.
Odium. Inuidia.
Alieno opes. quaest.
Cumulare diuitias
pauperes.

Illecebrę Voluptatū. Iuptatum illecebris capti directa ma detorqueant.
Multimodis hominum vita adquestum facūdū
fecul. dedita est exercitijs: quibus fraus annexa est & no
Mēdacijs luntaria quedam necessitas mentiendi. Sūt in-
Affluēt rerū copia. stour quidam tantali: qui in affluenti rerū copia
neque famem neq; sitim propulsent. Vdere luc&
Laboresq; adipiscēdis. quosdam ad illa adipiscenda superfluis mambere
laboribus: que parta postmodum maiori molestia
Molestia exercēdis. officiat possessoribus. Vt satius fuit futurum sua illos
spe frustratos fuisse: q̄ quod cupierint adeptos:
omnistudio querunt illapotissime: que cum difficultate potuā difficultus teneant. Quid est. tā. tam
stabile: tam firmum: tam solidum inijs: quorum
nobis usum fortuna concessit: quod non firmū eius nis
accidendo: dissipet: atque euertat? Omnia haec
Omnia fortuna rebus regi. illius arbitrio regunt. nullique se tantū largitu-
rā pollicet: qui tantūdem se minet: cum libuerit:
ablaturam: Quare non tam letandum est his: que
mutuo dedit utenda nobis: q̄ semper metuendū
ne cum voluerit cogatis amittere: Labuntur
humana semp q̄ labi. humana semp
fluere: eode nūq; i eodem pē
manserūt mansura. ta: ut in occasum: atque interitum vergant:
Illos q̄ nulgo sodices putamus: si cogitationes: &
animos inspexeris interiores: inuenies profecto
inanem hanc externorum speciem bonor: & cum
bratile pompam multis ac variis anxietatibus
circumuentam. Pulcherrime scripsit horatius: Ho
horatius. .H. gaze neque consularis. Summouet lictor miseros

tā { stabile. firmū. Solidū.

nā pgit occasus.

humana semp { labi. fluere: eode nūq; i eodem pē manserūt

{ inanis spes. Umbrarū hic ppa } { bona externa.

Missi cumlig? Curae ḡmētis. hospitel potentiorum

tumultus: Montes: & curas laqueata architecta volantes: hi sunt potentiorum hospites: quorum in atrijs: & cubiculis sedem sibi elegerunt. At ubi illi adsint: raro quies animi: aut curarū portus: aut nulla foelicitas hīare consuevit: plus decoris hīr videntur q̄ voluptatis: quippe quę tamq̄ ad theatri aut portarū ornamēta sunt mutuo ad ludos celebrandos commodata: quę reddere sit necesse ad alterius voluntatē. At quo plura ad huiusmodi rebus possidet: quoniam fortunae satellites videntur: eo maiori ne repetantur: torquetur animi: quę verbis exprimunt: q̄ anxius sit eorum animus: q̄ suspensus: q̄ pauidus: ad mortes atque improbos cāus: Nam quam foelicitatem praestare possit haec fucata fortunę munera: Durissima q̄dē res est egestas: quam rerum copia precessit: Nā quod illos extra miseriā putas: qui domus fortunę florent: inde ne sciās rē sese habeant. Foelices extimantur: qui opibus excellunt: qui exuberāt copijs: qui facultates amplas sunt assecuti: qui imperia ascendunt: quibus uxor: & optata proles data est: haec profecto summe sunt uoluptati: dum adsunt: Sed incertissimi temporis dona: & anxia illorum tuteta videtur. Nullus praetered adeo diues fuit umq̄: qui suis modum statuerit cupiditatibus: qui non concupierit: quęsieritque maiora: Crescit amor nummi: quantū pecunia crescit: earum verū sollicitudo inquietā reddit

Anxius. Suspensus. pauidus. aūs.

Fucata fortunę mu nera

opes. Copię. facultates. imperia. uxor. proles.

Vita Inquieta Turbulenta

uitam ac turbulentam? Pauet enim animus futuri sol-
licitus: cum semper inter spem metumque uersetur:
& ad omnē timorem expauescat. Mihi uero hi: qui
appellantur foelices eo caeteris miseriores uident:
quo maior peccandi libertas est illis concessa. Nouis-
sima quaq; malae agendi licentiam: peccatis locum
praebere: Vnde notum est prouerbium: nos licentia
fieri deteriores: probatissimamque illam uideri se
tentra utile esse: ut nequid nimis. Quis enim diui-
tiis: opibus, rerum opulentia, ampla fortuna, atur
pitudine, scelere, flagitio abstinebit? quis horū
in sinus ducis: factisque rationem habet officij? quis
uirtutem sequitur? quis illum paret instituti? ma-
gna profecto probitatis sollicitudo apud eos esse con-
suelit: maxima uitiorum frequentia. Vt uero
reges: principes: & potentes uiros missos faciam: qb;
libido est pro uirtute: quorumque de infoelicita-
te inquodam meo libello disserui. ut omittam
multitudinem sequentes: quorum uita omnibus inqui
nata flagitiis: nil miserius: nil infoelicius esse potest.
Vt opifices quoque omnis: quibus fraus magis q o-
pera opitulatur: ut illos insuper qui doctrinam su-
am inquestum traducant: qui luori causa ius in
iniuriam uertunt: ut inq; huiusmodi homines
praeteream: quorum exercitio uitae miseria an-
nexa est: quod uulgus hominū stolidū: atque igna-
uum rationis expers: quod belluarum more uiuere
uidetur: ad postumi procreatum esse: nō ne fateberis
in eo stultitia: infoelicitatem: miseriā sibi domicilium

pauet animus

peccandi Libertas
N de agendi licentia

diuitijs opibus Reru opulentia Ampla fortuna
a Turpitudo Scelus flagitium

Reges principes Potentes uiros Sequentes multitudinem

Opifices Doctores

N Oratores

Vulgus hominū stolidus Ignauum Oratoris expers

Studentia
Infoelicitas
N miseria

eleg[us]se[n]t. a quibus: neque secunda: neque aduersa
fortuna equo animo tollerat[ur]. Ad nequitiam pone
pro na est eorum uita: om̃ uirtute posthabita:
q[uo]r necesse est cum uirtus abiulgi consortio proscri-
pta uideat[ur] miseram esse hanc uitā cum condito
rē. ut si rēte quorum uis mortaliū depranata
natura, & mores peruestiges: nullus ab hac uite
miseria liber esse censeri queat. Hic paulum sub-
ridens cosmus: cauq[ue] fassim quit poggi: ne hi m̃ qui
religioni dicuntur dediti: & q[uo]y p[re]sertim, qui public[e]
paupertatem ostentant, quique se normam eua-
gelicam segui dicūt te inuidiosum uocent, asseren-
tes non rectam, aut ueram esse tuam sententiam
cum eam uitam uiuant: cui nulla in re fortuna
dormiretur. Ab rectis enim illos bonis: neque de
crastino, ut aiunt, sollicitos: libere: quiete: beate: degūt:
procul ab omni miseria remoti. Multos afferent
sanctos ac beatos uiros ex eorū ordine profectos:
in quibus nephas sit putare aliquē aditū ulli mi-
serie datum. Nam qui praeceptis dei inherentes
spū sancto aguntur, in beatorum numero, & uiui
& mortui sunt habendi. Magna est ut nostis reli-
giosorum uarietas. magna in illis hominū multi
tudo, ex quibus reperies plurimos, & mā: & supe
riorum memoria: quibus dei benignitas aeternā
gloriā est elargita: Ab his certe omnis abfuit infoe-
licitas: nam si ea fortunae arbitrio ānobis sua
repetentis ammaque inersantes oriatur, if. profecto
qui abse funditus illius munera abdicarunt, stulto uer-

.Cos.

p[re]ceptis dei inherentes &c. / ly mā beatos p.

aet[er]nā gloriā. /

Nota. de Religiosis paupertatē ostentantibus & normā euāgelicā

Vitā uiuunt.

Libere. quiete. beate } degūt

Nota

-sati: cum ni castris uirtutis suapraesidia collocassent:
gloriae celestis sunt participes facti: qui ne dum mi-
seri non fuerunt: sed multos ab hac humanae ui-
tae miseria, uerbo, & exemplo liberos reddiderunt:
Itaque palam constat hanc tuam naturae miseriã
non esse omnibus communẽ: cum eius rei & sit na-
turalis: oporteat omnis particeps esse: Tum ego nolo
mecũ cosmẽ: in eorum descendere certamen: quos
dixisti dedicatos religioni. Nam, & eorũ natio ma-
xima est: & ad lacessendum parata, contra me p-
sertim: a quo se illi putant in quodam meo libello,
contra hypocritas editos fuisse lesos: Sed hanc pro-
uinciam mathaeo relinquã: cuius summa auctori-
tas est & prudentia: & quid de eorum foelicitate
opinetur, liberam sententiam ferat. Video Matha-
um inquit, & hac aciem nimis nabidam ate subter-
fugi: & tibi cum multis ex eis iocandum consuetu-
dinem esse: Sed te uereri neque eorum, a quib;
recte sentis se existimet ate offensum: sed ueraloq
unicuique hoc. Quis Terentianus ille dicat: obseq-
ium amicos: ueritas odium parit. Proferam igitur post-
hoc omnis in me reips: quid mihi de eorum re-
ligiosorum foelicitate uideatur: qua in re certus
sum: doctos: sapientes: probos: aut aliquã prechtos ui-
ros mecum esse sensuros: reliquam plebem ueh-
tã rusticanam, atque ineptam contemno: horum-
tamẽ maxima pars absque ulla difficultate fateretur.
Si uitam uitam multis ascriptam miseriis sit quibus a-
lieno, & appetitu & arbitrio eq uori equo acceptum,

Idcirco contra hypocritas

plebs Rustica ineptã

Torẽt

post

hãc prouinciam mathaeo relinquã

Sũa Autoritas prudentia

de foelicitate Religiosorũ

doctos
sapientes
probos
aliquã prechtos uiros

Alieno appetitu Arbitrio uiuendum

Cosmo

sit vñendum. Verum non ego tibi ut antea testa-
tus est poggius de vino aut altero, cultui religionis
dedito loquar: sed de communi omniū que quid
diuini mihi videtur, conditione: Scio aquā nā Aqua nō frigida
frigidam esse: & tamen calide quedam reperimus
Sunt etiam absque ullo sapore. Mirū tamen falsa
est quedam vero amara, aut dulcis pro ut fert
regio p. aquam labimur: qualis natura sit forma
hominis, nullus sane mortalium ignorum est: Nasum
alteri tamen aut brachia aut inferiora aut du-
plicia membris: aut corpore debilitati: aut de-
pressi digitis aut multiplicatis. neque vero ista ne-
cessi monstra natura immutauit, omnibus com-
munē. Eadem omnis nra natura infirma est:
debilis: languida: variis morbis trita animi tum
corporis corrupta, seruituti subdita: quibus om-
apostolus paulus sibi bellum continuū esse scribit.
Legem in membris suis esse quandam legi men-
tis repugnantē: ut non quod velit faciat, sed quod
odit: si ergo nos electionis: quē deus segregauit
in euangelium suum, quo omnes seruabantur, xps:
adeo nature legem, hoc est sensus nros: & uarios
ac morbos: sibi querebatur infestos: aut quos nolle
facere cogeretur, quid de hac humana fragilitatis
massa, legi subdita peccati dicemus? Horrere fatem-
dum est, ab ipo ortu nro humanā naīm misere-
tatem, & miseriam contraxisse? quam si euita-
re ita difficile apostolo videbatur, ut diceret:
quis me liberabit a miserā corporis seruitute? qd

Cōmē hōnis nāturā.

q̄libet hō nāliq̄ vitio
q̄ ppē fōmē mi

Infirma
debilis
Languida
Morbis corrupta
Seruitio subdita

Nō hō nāturā infirmā

Paulus vas electionis

Nā ista humanā fragi
litas legi subdita peccati

Nā humana { infirmitas / miseria } existit

misera corporis seruitus

Ab ipo ortu nō

caetery accider: qui carnis mole oppressi: qui animi
perturbationibus cedentes, sceleribus oppleti rationis
instij absque virtute: vitam ducunt bestiarum
more. certe iudicandum est eos esse miserrimos:
Fateor plures fuisse. & esse: quos sibi elegit deus: . Electi a deo beati.
& in hac vita: & in futura beatos. Verum nō mutat
usti nām humanā: aut fragilitatis mē conditionē.
sed animos superant nonnisi viribus sed altissimi grā, . gratia Altissimi
quas apostolus querebat, difficultates. Parvula est
ista scelerum portio si minuerum hominū respicias
genus. Una arundinis: ut ait aristoteles: nequaq̄ de- . Aristot.
signatur estas: quemadmodum astrologi terram hāc
omnē instar puncti ad universum celi ambitum . Terra ista punctū ē ad vniuersū
esse iudicant, ita illi quos beatos fatemur, minusq̄ i- celi ambitū.
star puncti reperientur ad multitudinem cete
rorum. Nam q̄ religioni dicatos attuliste: qui se
asserunt ab omni miseria remotos ob hoc ipm̄ mise- . nō. quātū isti religiosi vitā
ros duco: q̄ non sentiant miseriam suā. Peregrinos enim possit iudicium miseri.
censetur morbus: qui stupida & nil sentientia
membra reddit. Do tibi multos ex eis esse qui pp
ueritatis sanctitatem, propter ingeniū, & doctrinam,
nunq̄ miseros appellarem. Religiosos quoque ne- . Religiosi nostri.
cessarios puto ad tuendam, & conservandam fidē
cumplurimum proficiat impopulis ad vitia cohercē-
das, adverbo, & ex: sanctuelut fidei mē propugna-
culū. Sed in tanto diversarū gentium conventu, &
tam varia immensaque hominum turba, si bonos a
malis segreges. si doctos ab indoctis: si a sapientibus . Si bonos. Doctos. Sapientes. Solertes. Segreges a Malis. Indoctis. Stultis. ignauis
stultos: si a solertibus ignauos: hinc pauci reperies.

quos probare queas: Illinc quos quidem improbes inge
hominū uulgus occurret ignobile ac superstitiosum:
quos si uacare uitae miseria opineris: uide ne lō-
ge decipiaris. horum secluſa pars ab reliquorum
consuetudine fugit consulto multitudinē! quē
inopiam contemnit fruges fugit, calores cuitat: si-
tim, ac fame et reliqua uitae incommoda declu-
nat ob amorem ☧: qui foelices an miseri sint: ui-
derint ipsi qui nudi nullis contecti uestibus: nulla si-
mulatione fucati reddituri sunt ni alio orbe fru-
rum operū rōem. Videmus tamē nōnullos ex
eis ad Rhomanā curiā accedentes: optimis eos uehi.
Larga manu sumptus facere: polliceri: ac largiri
multa, ut possessiones: quibus uitam ducant copio-
siorem procul ab omni molestia longinquam: qua-
cunque ratione augeant: est aliud genus eorum,
qui se appellant mendicantes: quamq uideamus
potius alios mendicos reddere ex caeterorum su-
dore uiuentes: ipi omnis laboris expertes. ex his
sibi nomen quidā obseruantiae indiderunt: qui-
bus omnibus, quae foelicitas tribui possit: ignoro: hoc
unū sao maximā partem horx. qui se minores
appellant, & sibi hoc nomen obseruantiae precipue
usurparūt: ex agrestibus, opificibus, mercēnariis de-
structos esse confestim: quibus non sumendae reli-
gionis aut uitae sanctitatis: sed laboris declinādi
praecepta cura fuit. Plebs ampullosa nimium ma
gnifica festiuitatibus & conuentionibus: q uere inrenti dedita, que
se adeo sanam putat, adeo immaculatā, adeo uitae

Vere Religiosi.
Falsi Religiosi.
Alii gdam Religiosi
Alii g. sūm grossi
Mendicantes.
Nom observantes pdi
dicunt.
Minores: observ
agrestibus.
Opificibus.
Mercenariis.
Destructos.
Festi
Conuentionibus

perfecte: ut nihil sibi ab esse putent, quo minus bti
esse uideant. se quidem magni existimant, cetero-
ros contemnut adeo superbia elati, adeo inflati
fastu, ut etiam suo Capiti iam multis seculis constituto,
quinque aduersentur, cum illud suis meritis infe-
rius uideatur, neque dignum, cui debeant parere.
qua opinionis peruersitate omnem rerū publicarū
statum conuelli, atque euerti necesse eēt. Sigt
nonnumquam bonos: uiros: dignitates: magistratus
officia: imperia deferunt. Opinantur illi uilem ac-
sordidam uestem pulle indumentum, pedes ligno
soleatos, demissum ab humeris caput, contortum
collum, pallidulam faciem, uirtutis esse signa, ac
sanctitatis. At illa, ut plurimum, solent esse inanis
glorie irritamenta. Fateretur foelices esse illos, si tales
essent, quales uolunt uideri: sed longe interior ui-
tae distat, ab ostentatione. Seditiosi quidam, seruien-
tes ambitioni, importuni: maledici etiam nisi ue
professionis uiros: saepissime deprehendimus, ut
nuper perusij accidit in eorum grāli capitulī cele
bratione. huiusmodi tuborum foelices ne an mi-
seros censeas ignoro. Ego aut arbitror omnes illos:
quorum mores ab eorum institutis discrepant esse
miserrimos: neque attingere ullam partem foe-
licitatis: nisi quatenus fallendo & decipiendo
populum se foelices putant. Ne autem uidear
cum hac multiuaga gente inane bellum gerere
& ne eos prouocem ad maledicentia linguae, ti-
nam illos nisi ea foelicitatis opinione tabescere.

Se mag existimet. Cæteros gemnit. Supbe ellati. & fasto inflati.

digitat. magistat. officia. impet. } no sep. deferūt ad bonos uiros.

ut plurimum. inanis glorie irritamenta.

Seditiosi. importuni. maledici. } qdā ex eis.

no. qui sint ostendi missing

vestis. indumētū. pedes ligno solearis. demissū ab humeris caput. Cōtortū collū pallidū faciē.

Non. dnt peritiā accidit.

Mores ab istitutis discrepare.

cū hac multiuaga gente.

Probo igitur poggii sententiam: neque eos quos opinaris,
excipio ab hac misera uite huius conditione: perspicio
enim nos illi subditos esse: ealege que ab ipso orbis exor-
dio singulis nascentibus est data: Orti sumus ut nosti
ad labores uitae uarios: ad incommodacongores
periculaque morbos: egritudines: inquā uicissitudines uitae
stuosi importuosique maris sint nobis diuersa rerū
naufragia subeunda. Nullaputus temporis quies
nulla facultas ocij: nullus aduersus uacuus dies datur.
nulla laborum intercapedo, ut plane secundum
Terentij sniam affirmare liceat nos esse ad mise-
riam natos: Tu ipse nosti cosme. quem caeteri bea-
tum putant hoc ętatis longo curricula, que te
cogitationes: cure: molestię: perturbationes: ani-
mi conculcent, que tibi detur, adquietē uacatio:
quanto tempore tibi uacet. Nescimus aliq̄ sit sol-
uta magne tutela foelicitatis: & dubia, q̄ an-
xia, illius conseruande formido: ignorat popu-
lus quantū in re.pu. possit inuidia, quantum sit
uirtutis odiū apud multos quanta emulatio ipsorū:
Externa plebs conspicit, quae magna ex parte sūt
speciosa: cheroelas. uestes apparatus domesticos
lautum suppellectile: argenteam mensam, lon-
gum seruientū agmē. ad que omnes orepatulo
inhiant, tamq̄ in his sit foelicitas constituta: Sed
non uident neque conspiciunt interiores cala-
mitates: occulti morbi: & uulnera secretiora: quae
quum miserum reddunt: atque infoelicem: Rho-
manus ille ciuis cum repudiasset uxorē multis

Laboresque uitae
Incommoda
Langores
Periculaque
Morbos
Egritudines

Orti sumus ad

Laboresque uitae ... ad incommodacongores periculaque morbos egritudines

Multa pmit Temporis q

Cogitationes
Curae
Molestię
Perturbationes

Dubia
Anxia
Formido

Solutio tutele foelicitatis

Inuidia

In Re.p

Chorole
Uestes
Apparatus
Supellectiles
Argentū
Mensa
Agmē seruitutis

Interiores calamitates
occulti morbi
Uulnera secretiora

Non spectantur

Nō. hystoria
facta.

ut factum: q femmam pulchram: honestam/ probam ut
uidebatur/ ab eo dimissam/ culpantibus accusarent/
ons: quem in pectibus gestabat: calceo petiit nūqd
is aptus eis: & pulcher uideret. Annuentibus illis/ At-
solus inquit noui: quame pedis parte premat. Sic
est profecto: non sunt omnibus eor qui beati putās
nota: tam animi citatrices: tam molestiores aure
tum mentis perturbati motus: qui corda illorum
tang uulnus titij ceant/ excedunt incontinuū cru-
ciatum. Tum cosmus Scio inquit Mathee. plumbus
difficultatibus esse implicitam uitam nram: ut que
semper defatigetur certamine uicior. Scio difficil-
limum esse ratione superare fortunā: animique
grauitate/ & sapientiā repellere/ angores: ac mole
stias imminentes. Sed noui etiam uiros sapientes
nunq̄ miseros ee. quippe cum uirtus nullam soci-
tatem/ habeat cum miseria. Sed eam procul abiici
dt ac reppellat. Multas affert huius uitę molestias:
atque impedimenta/ & cum uitijs concertationes.
quibus continuo oppugnaremur/. Vexantur ut
aiūt homines plumbus: tum animi tum corporis egri-
tudinibus: quibus maiori ex parte nram imbecillitas cedit.
Vex non natura sed uitio nrō: & morum peruersitate
omnis huiusmōi miseria est contracta: ut nō mi
rum sit quorundam male institutam naturam
sue miserie causam extitisse. Quare pace eorū cul-
pa/ non uidetur mihi ad commune genus hominū
referenda/. ¶ Hec cum dicta essent/ tum mathaeus
probatur mihi sane inquit poggij sententia: & tua ōro

Animi Curatrices
Curę molestiores
Mentis motus &c

.cos.

Vita nra Imperia difficultatibus

difficultatibus superā fortunā vitae

Vitij Spūrtes

Vitus nitig cōit Sapientiā
in miseria &c.

Vexant homines &c.

Vitio & mora peccatum miseriā
nra gratiā: no na.

. Matth.

cosme uidetur satis facile refelli posse. Dictum N.
est prius: non propterea tolli communes erumnas
quominus alii ab hoc genere seligi possent: apud
quos nulla infoelicitas aut miseria resedit. Do-
mingens: certe id dei fuit si qui hanc imbecil
litatem humanā ad uirtute uicerūt. sed ut elo-
quar quod sentio: sedem, ac fundamentū uitae
mortaliū existimo miseriā esse eamque longius
euagari: ac radices suas altius fixisse q̄ multi for-
san opinent. Quare si libet: addam pauca supe-
rioribus, quae in hanc sententiā quadrare pos-
se uideant. Placet inquit Cosmus: & unus diei
reliquū his sermonibus transigi malo, q̄ uerbis mul-
torum: qui mihi sunt pene saepius propter eorū
importunitatem molesti. Incipiamus á lenoci-
bus matthaeus in qt: ut postmodum eaque maio-
ra uidentur, aggrediamur. Primū ú ut te-
miora, pauca agantur, consideremus status hu-
manae miseriae quibus huius miseriae maxima reperientur argu-
menta, imbecillitatem, ac uarietatē: infantia
puerita: pubertas adolescentia, non ne cū stulti
tia lasciuia impudentia, incontinentia redun-
dent, sunt miseria plene: quid harū aetatum
una differt ab etiūs: nullo consilio, nulla discre-
tione: nulla prudentia utuntur. Duamus illu á-
sensibus, uariis subiecti passionibus: & ároē deuij:
ut haud procul distent ab insania: harū aetatum,
ineptias: ludos: lasciuias: ignorantiā: mores: locos
uarios: appetitus: libidinem ipi met paulū aetate

.Cos.

.Matth.

Stultitia
Lasciuia
Impudetia
Incontinetia.

Infantia

In hac suas qua
drare posse

Hunc diei reliq

Teniora

Miseriae gen
Infantia
puerita
pubertas
Adolescentia

Ineptiae
Ludi
Lasciuiae
Ignorantiam
mores
Loca
Appetitus
Libidines

firmati admirantes damnant: Pudet eorū reminiscī:
que superioribus annis aetas imbecilla prisit. eusmōi
etates, natura ipius uitio, morbos: & debiles. cum nul-
lius rei usui sint infirma miseria uersari existimamus:
Recensebit, quae diximus, notiora fiunt bonores & uita
adolescentum. quorū etas rationis ignara ut plu-
rimum uitijs demersa iacet. Sas eos uoluptatū ma-
larumque cupiditatū sectatores, recta consilia &
monitores aspernari. Sas eos ad omne facinus: &
turpitudinem promptos: prodigos: sumptuosos. super-
bos. Lasciuos contumeliosos. Plurima sunt illius
efferuescentis etatis uitia: que in omne malū faci-
nus erumpant. Virox aetas diuersis studijs di-
stracta impellit animum adpetentiam annulandā:
ad ambitionē: clientelas: honores/ magistratus
imperia: gloriae cupiditatē: quas propter res mē-
te sint semper uaria: instabili: inquieta animia:
nouas res appetentes: tum inimicia/ tum emula-
tione uexantur: ut eorum uita nihil differre
uideat ab illius inquiete: qui apud inferos con-
tinua rote uolutatione torquetur. Que senum
sit foelicitas: iam ipe nosti: qui eius damna ex
peristi. Multa inquit horatius senem circūueni-
unt incommoda. plurimeque illam circūstant
imbecillitates: querūli enim sunt: difficiles: morosi:
timidi: ut qui credant omnia sibi elementa de
futura. Excusat Marcus tullius Senectutē: neq;
eius incommoda tribuit aetati: sed hominum
culpe/ propter antea exactā uitā: tamē paucos in-

ut plurimū.

effervescentis Aetatis.

Virox Aetas.

Senex Aetas.

horatius.

M. Tullius.

mancas & debiles.

Vir
Mores. } Adolescentes.

Sectari uoluptates &c.
Recta gerere & mores optimos assequi.
Adire facinus promptus.
prodigus.
Sumptuosus.
Superbus.
Lasciuus
Contumeliosus.

Adolescentes

petere amittere
Ambitionem
Clientelas
honores
magistratus
imperia
Capiditate gloriae

Adire ad

& fo. pene apud inferos.

Senectus.

tot seculis tolerabiles affert senes: quos si reliqua
essarent omnia / morbi tamen / & corporis de
bilitas. quibus illa aetas afficitur redderet miser-
rimos. R ecte Terentius nr scripsit: ipam Senectu-
tem morbu esse. Decrepitos praetereo, quorū mi-
seria nota ē, ut reliquas postponam huius aetatis
difficultates / uita certe illorum, infinitis pene
confecta molestijs: tam suis odio est, q̄ alienis: ut
solum doloris / & laboris particeps esse uideat. con-
temptui est praeterea omnibus: propter multos illius
aetatis defectus. Vis scire omnes uitae gradus
nobis, tamq̄ miseros, improbari? puer infantiam
nepiasq̄ contemnit. Adolescens aspernatur puero-
rum ludos: A uiris adulescentulum studia culpā-
tur. quibus aucupandi venandique exercitū
& effusi sumptus: huc patrimoniorum calamitas
habentur uirtutis loco. Senes uiros annos ut so
lutos: inquietos rebusque superuacaneis de-
ditos ut inuendi usus redarguit. Decrepitus
obiurgat senē: ipe eodem modo pressus: uelut pre
termodum arriosum & sollicitum futuri. Singuli
anni superiores: uirum decrepitum ut stolidum
ac repuerescentē: nullique rei utilē dicunt.
Ita nulla uitae pars / ea communem speciē naturae
condicionē / cum queri & merito reprehendi
possit / miseria caret: Siquidem nos neq̄ pri, omis
illius partes: uelut rerū ignaras: atque infoelices
accusamus: tam contrarijs inter se studijs per-
turbes. Ipe Cicero in Tusculanis suis disputationibus

Terentius

Decrepitas

Infantiā Nepias

Pueroy. Ludi.

Adulescentiā studia
aucupatōes. Venā
Enormes sūptus: pa
moniorū calamitas

Senē obiurgat
sollicitudines fu

Decrepitos stol
repuerescentes
nutulatis.

Tota uitae pars ea
musas caret

Cicero

dit/ cum uirtutem laudasset/ huic mquit mapio
sententie diffidere/ & humani generis mbecillita-
tem fragilitatemque extimescere. Vereor. tl. ne/
cum natura corpora nobis infirma dedisset: hisq;
& morbos insanabiles: & dolores intolerabiles adiu-
xisset: animos quoque dederit: & corporu dolo-
ribus congruentis: & seperatim suis angoribus: et
molestijs implicatos. hec ciceronis uerba nihil a-
liud praedicant: nisi miseriam uite communem:
cui omis qi lege nature subiecti sumus: Sed quid
ego impartialis huius uitae enumerandis inuol-
uor? Omnis uita flebilis atque misera est: uarijs
. Pauper . que calamitatibus confecta? Pauper plurimo sudo-
re, summo studio, magna cura, opes, ac fortunas
. Diuel . quereris: efficitur diues: assensum sibi magna sol-
licitudine ad inchoatam parauit: Diues quis
& opulentus cum euaserit, impauperatem desedit.
remissu miserum, ac ponderis acerbum. Videmus
potentes e regnis statu deiici: extolli infimos. hic e-
. Exul . xul apatria, bonis omissis orbem, uagus: atq egens:
quo nihil est miserius perrat: Alius inpatria re-
sidens: aut fortunis: aut uita priuatur. Sut qui
. Desperati . ex desperatione quadam uitae meliores: aut la-
queo, aut ueneno, aut gladio sibi mortem consci-
scant. Alium latro spoliant aut occidit. plurimi bello
peste: naufragio: flamma, absumuntur. hic uxo-
Amissio { Uxor / Liberor / fratrū / ginitor / Aior . } rem coruptam, Liberos. fratres. comunes os omni-
cos. amittit. hic oculorum lumine. hic naturae
priuatur: quidam membro debilitantur corporis.

humū gñis { mbecillitate. / fragilitate } extimescē.

Cōpos / Animoz } mobi: dolorel: angoibs. ꝛc

Comunis misiā Vitae.

NOT. Omis vita { flebilis. / misera. }

plūmo sudore.
Sūmo studio.
Magna cura.
Sollicitudie.

potētes deici
Infimos extolli

Incidere / Patronel.
bello
peste
Naufragio
flāma. } assumūt dem.

quito { oculoz / Auditus. }

debilitato membri.

Carcerati.
Senectus extrema.

Tobi { Infiniti. Varij. graues. Crebri. Infesti.

quibusdam carcer attulit vitae finem. Multi ad-
Senectutẽ extremã usque perducti, etatem tam
longinquam quãq; detestam̃ appetentes mortem.
Quid morbos infinitos fere recenseam: quibus humã-
num genus subiacet: q̃ varij: q̃ graues: q̃ crebri. q̃ infe
sti nos inuadant: te ipsum testem cito: cui podagra
fuit diutius molesta: Plures oculorũ lippitudine: lippitudo oculoꝝ
multi stomaci: laterumque dolore afficiunt: Pau- dolor { Stomaci / Lateꝝ
cos usque adsenium bona valitudo comitatur.
Sexcenta sunt corporũ morum damna, quibus
ad miseriam perducamur. his adijce animi vitia:
quae plura sunt, & multo q̃ corporũ pretiosiora:
Vides hominũ dissidijs. litigijs: querelis: discordijs: cõ- dissidia. Litigia. querelle. discordie. Cõtrouersie. odia. vindicte.
trouersijs mentes mas ad mutua odia compelli.
Vides quanta sit vindictę libido: et ad quae faci-
nora mortales quondam exacuerit. lege antiqs
tragedias atreum, thyestem, Medeam, fraternas
cedes: & bella ciuilia: Lege Ouidij suam: nõ hospes
ab hospite tutus: non socer a genero. fratrũ concor-
dia rara est. Sanus filios parentum iussu paren- parentes filij
tes filiorum crudelitate: fratres vicissijs fratrum
regnandi gratia necatos. Legimus viros ab uxo-
ribus interfectos: feminas virorũ praecepto inter-
emptas: Materne crudelitatis infilios: & vicem filio-
rum sceleris in matres, testes sunt multorũ facinora
nota nobis. Quapropter totius orbis una est trage-
dia conflaenda: ad exprimendam cõmunẽ hanc
humani generis calamitatẽ. Quid loquar de amore
ve admodum mortalibus necessaria? non ne mitios

De Amore

aut oro.

aut omnino s. amō perdidit: aut variis damnis atque angoribus s. amor afflixit? Repertisunt olim quibus amoris impatientia attulerit cum mortis: Leandri caeterorumque fabulas omittamus: quidam mō seculo cum desiderium amate nequiret diutius ferre: ante fores eius laqueo se suspendit: Multa cogit amor perpeti: cuius subditi arbitrio summa i miseria uersant: Invidia uero & emulatio q̄mtos: & fortunas: & uita euerterit satis constat: Ingens malum, & late in Regi imprincipū: & tyrānos presertim domi alis diffusum: quos apud quid possit liuor, quidue detractio, quid emulatio, quid calumnia, invidie ancille pestifere: illorum docet caus: quos dominantium libido prostraut. Mussos facio barbaros: ā quibus & innumera crudelitatis exempla: ab invidia profecta, reperiunt: Apud nros quoque infinita pene strages: hominū excellentium invidia edidit. Seianum legatus orbis alterum, fere principem, Tyberij claudij absentis inimico edicto lacerarum. Adriānū imperatorem, ad cetera principem humanū, ac sapientem, adeo fidem prebuisse detractoribus tradunt: ut nitidos quos ad summū prouexerat adleuem calumniatorum auram, de statu rerum, incognita causa deiceret: Valentis: ac Valentiani tanta inimicitias fuit: ut ad parvas suspitiones ab invidis excitatus. Stragem grandā virorum excellentium fecerit. quapropter non imperiū eorum, sed crudelis ac nepharia carnificina potuit extimari. Hō recēseo,

Leandri.

impatientia mortis affert rē mōr.

Amat qui suspendit se.

Nō.

Invidia
Emulatio

Liuor
Detractio.
Emulatio.
Calumnia.

Anicille pestifere mundi.

Tiberij.

Neronis.

Seianus: edicto Tiberij Lacerat.

Adrianus Imperator.

Valentis Imperatis.
Valentiani

Tiberius. Nero. C. caligula. Vitellius. Domitianus. Antoninus. } Crudeles.

que alter Tiberius: que. Nero: que C. caligula, quae Vitellius Domicianus: Antoninus geta, reliquiq; crudelitate insignes: Non imperatores: sed lanistę: & hoc mundi portenta, aduersus innocentiam, inimicę; & delatorum culpa patrarint. Longum enũ oratione requirerent: hoc certe notissimum est, multos: obaliquantỹ rumorũ ac primarum ab inuidis inedtam suspitionẽ: eculeo distentos: uarioque tormẽtorum genere cruciatos doloris impacientia mortem uitae pretulisse. Nihil est homini periculosius q̃ principis maluolentia: non H. desinit qua cepit: sed mala facinora prioribus accumulat ut recte uideat. esse: nam quem odisse cepit perire expedit. neque ulli ueniẽ aut innocentie datur locus: ut miserrima sit eorum uitae condicio: quos maiorũ libidini obnoxios fortuna fecit. Praestantibus certe uirtute uiris maxime timendi sunt reges: quibus ut inquit Salustius q̃ mali sunt suspitiosiores: uidetur igitur: quanta mala, secum portet inuidia: q̃ sit pernitiosa, q̃ fallax. q̃ multos tradiderit necꝯ. Efficacem profecto Tullius inquit: ut intelligatis homini nihil tam timendum esse q̃ inuidiam: occulte enim fallit: surrepit in uios hominũ benuolentie significatione: seduxit audientes in aliorum inuidiam: cum maior hominũ pars animes patulas calumniatoribus prebeat. quid loquar de luxuria: quot homines perdiderit: ea cum multiplex sit multorũ cum prebuit malorũ: que enũare difficile ẽ: sed in usu sui quottidiano ante oculos expo[sita]:

Nō.

Nō.

Salust.

Tullius.

luxuria.

Multiplex.

Auaritia.

Huic qui indulgent: amprocul absit á ratione: uidentur esse miserrimi: Permaosius malum censetur auaritia: que q̃ multos occupet mortales, ipi quotidie perspicimus. hoc uere uidear posse dicere: t nullum esse uitiũ execrabilius auaritia: nullum detrius: nullum gñ̃ hominũ pernitiosius: de quo gñ̃ est alio in loco a me disputatum diligentius: non ero longior nũ eius nequitia recensenda: qui tñ eo morbo tenent: miseram: & deo odibilem uitae conditionem ducunt: Transfert .H. homines tanq̃ circes pocula, in portenta pritiosissima: cum nihil tam sit contra commune, ad quã tuẽ damnati sumus, utilitatẽ: nihil tam contra nãm q̃ auaritia. Quid referam rem nephandam: qua mentes hominũ maxime perturbant. iram: que nulli rationi parens: quo furor eius ducit: profugitur. Siquis eius pernitiem immanitatemque: & uelut subitam procellam, ac pernitiosam uelit inspicere: legat senece libros: quos de Ira conscripsit. Intelliget certe, quanta pernitiem, generi mortalium adiuuitium: an quid subditus ẽ: nil ademerit: distraxerit: importarit. ob eam cãm non solum, singulos homines, sed urbes quoque, & gentem uniuersam, ire atrocitate reperias deletas: hanc insanam mentis perturbationẽ: quis non recte dixerit, & execrandam, & miseram esse? non enim tantum quos occupauit: reddit miseros: sed eos insuper quos aduersus permisit sua frena licentie. Multi describuntur á ciceronẽ nro animorum morbi ac perturbationes:

Auaritia.

Ira.

Seneca.

Cicero.

Nota.

Misera & deo odibilis vitae conditio.

hominis / urbes / gentes } deletas

libidine: letitia: metu: egritudine.

Tullius.

Egritudo capit. perturbatoes animj.

que hanc mam fragilem conditionê summa miſera circũuallãt premunt. Nemo eſt quin libidine: aut letitia aut metu, aut egritudine. aut alio morbo animi aduerſo ratiõ detineat.
At uero quibuſmodi aliqua perturbatione affiatur, & eas reapiat neceſſe eſt: que ſunt illi contigue atq; annexe. quod ſi ita eſt, quis poteſt, hac naturae conditione natus ut aliqui ſubijciatur perturbationi, eſſe non miſer. Videte quid tullius intertio tuſculanarum diſputet libro: Aut. n. niſi egritudinê exuimuſ: ſicut abijciamuſ: miſeria carere nonpoſſumꝰ.
Praeterea ſiperturbationeſ animi: quas appellat morboꝰ in omneſ: praeterq; inſapienteſ: ut ait, caduc. & inquoꝰ deſtendunt, inſanoꝰ reddunt: nullus autem eiuſmodi ſapiens: adhuc eſt repertus: relinquitur omneſ: qui non ſint ſapienteſ: inſanoꝰ ac miſeroſ eſſe. Hi. n. ſanj dicuntur: quorum mẽs nullo motu, quaſi morbo, ſit perturbata. Sed hoꝰ nullos reperieſ: Ergo miſeri ſint omneſ neceſſe eſt: Illa quoque eiuſdem egregia eſt ſententia. niſi ſanatus animis ſit: quod ſine philoſophia fieri nõ poſſit: nullum fore miſeriarum finem. Sed mã palam eſt imbecillitate: nullos aphiloſophia: ut ſanẽtur querere: Igitur miſeri omneſ ſint extirpãdi.
Verum ita noſtra hec miſeria eminere uidetur, & ab omnibus conſpici. ut nulla philoſophia ad hoc probandũ opus exiſtat: quotidiana uita abſque ulla ratione noſ admonet. mille uiuendi diſcrimiã quibus ſubijcimur, pre ſe ferre. qualis q̃ t

firma q̃ misera sit imbecillitas conditionis humanę. Adsunt ęrūnę hominū uarie. Palam est quoque praeter illa, quę retulimus: quot gula &uenter: quot aeris intemperies: quot morbi adsciscendi rapiant: quot abestys tum feris tum auribus pi- cula nobis immineant: quot tenacula mortis nobis casus uarij moliantur. Nostra omnia breuia sunt, incerta: caduca. Nihil tam fallax ē: q̃ hūana uita: nihil tam imbecille: nihil tam laborio- sum: quam hominū uitā seneca nemini acceptum imputet: nisi conditionis illius uitio dari etur: Vt ait Euripides illam sententiam, Optimum uideatur hominem ēsse: primū non nasci: proximū cito mori: cuius uersus à Tullio. describitur. Nam nos de cebat: cetus celebrantis domū lugere: ubi esset aliquis in lucē ectus: humanae uitae uarie reputantes mala. At qui labo res morte finisset grauis, hunc omnes amicos laude: oleti- a exequi. Ecce huius poete sententia testis est: Lugen- dum esse uitā: mortem ū exoptandā. Et quidem recte ut opinor sensit. Tot. n. rerum casibus: tot fortunae telis: tot periculis: tot uarietatibus temporū addicti sumus: ut durissima nobis uideat data conditio in- firmitatis. Non enim plumbeis affligimur malis sed multo magis futurorū expectatione: incerti quod temporis uitae rō: & plurimum exedit mentē mag dubium, & incertam: qn. quō: qua lege sit ex hac uita migrandum. Lata quidem atque improuisa data est: & multiplex adit interitū uia: ut sus tan- tum inluxerit uenien di aditus. Recense oro duēsa:

quidē
q̃ ifirma
& Misera
} est ibecillitas gnis hūe.

Tum feris, tū elementibus -

Nra oīa
} breuia
incerta
Caduca
} No.

Lugēdum Vita: mors optanda

Tot
} rerū casibus
& diuersis telis
& uarijs tēpt
} addicti sumus

quando
quo mō
qua lege
} sit ex hac uita migrandū

Lata via ad Interitū
Vnus aditus ad nascendū

maris: terraeque perrula, ventorū: imbrūm, tempe
statum, ignis fulminū dissonia: aquarū inun-
dationes: quibus vita mea admirtū finē rapi-
tur: mē uno periculo: mē altero, adexitum de
ducta: Singulis diebus nova diversaque funera
conspiciamus: ut hec sola rerum eius noī cogitatō
satis superque sit, videar adnos continua mi
seriatorque enclos: Tum ego possim testis q esse
multarum calamitatum, quas ipe partim cōspe
xi: partim audivi: tum igne: tum incremento
imbrūm illatas: ut etiam aqua, & reliqua ele-
menta sint nobis exotimescenda. Vidi ego cū
exbritonia redire: maranū opidum ingens ac
opulentū infimis italie orta alpes positum, subi-
ta vi fluminis, quod mopinato exorerat in-
undatione, maxima expartē cum vicolis adeo
deletum, ut nulla edificiorum vestigia superesse.
Nra vi super aetate ut propriqua, licet parua,
sed ad representandam quam dico miseriā
accomodata, referamus? plures domus eius ville
quam burgi campi nominant, fluvij prope de-
currentis impetu, nocte obrute, cum familijs
solo tenus dissipate sunt. Memini cum puerulus
esse, plura defunctorum corpora demersa limo
vi nalle anni superiori fuisse reperta. Infirmem
quoque mū in unis delatum, qui fame in
terierat repertum. Res deflenda profecto, &
que regionis mē accolas ad luctum, & mestitā
commoueret. Miserum sane videbat. tot viros

Nō. de Inundatōe q Imasit

burgum Campi.

Valles Arni sup.

mulierũ adolescentum cadauera, partim á feris
partim ab anubus laniata influminis littore sacere
semisepulta, uta exesa aut non facile inuenirentur.
Cum essem inbritannia miserabilem antea cum
fuisse cognoui. inparte mari propinqua. Cuius prouin-
cie que flandria appellat. fluuius bis die, ac
reflut mare, et riparuis fluuijs sexaginta ferme
infra terram miliaribus adeo exuberante aqua
ut maioribus nauigijs nauigabiles fiant.
Maris incrementum ne extra fluminis alueum
erigetur, aggeribus incole continent. Altius. n.
q terra, multo excrescat mare: ut nisi aggeres
obstarent, maritime regiones hiemi nonposset
paludibus occupate. Accidit uero ut paluos an-
tea q inbritanniam proficiscerer, amnis uentoma-
ritimum fluxum impellente, aquarũ in desec-
to aggere, omnis ad multa milia passuũ in
cima regio suffocaretur. Multaq hominũ mi-
lia, tum nullũ daret refugiũ, am oĩ pecore iteriret.
Quae exacta diutius cepta deserta cultoribus per-
mansit: quid calamitosius: quid miserius accide
potuit: q ni tam repentinam, tam improuisam,
tam flebilem mortem uidisse tot hominũ milia!
Cum neque parens filios, neque filij parentibus au-
esse possent! constat igitur, cum sit nobis aqua
admodum necessaria, tamen multis partibus
postemque importasse. Nihil nobis igne saluta-
rius natura concessit. atq hic quandoque in no-
strum calamitatem uersus multos cum prebuit

in britan.

in flãdria — mare fluit et refluit bis ĩ die.

Tam { improuisam / Repentinã / flebilem } mortem uidisse

Ignis salutaris

Nō. d multis grādibus / basilea

miseriarū. Paucos antea annis. vrbs basilea nobilis iuxta rhenum posita / ut antiquiora postponā / maiori: nobilioriq; exparte incendio cōflagrauit. Vidi ego illac iter faciens adhuc urbis illius fumantia edificia / & domos in aneres uersas: oppidum inferioris alamanie. annis nōn nonobstantibus: id id aliquando iter faciens conspexi egregium: ac splendidum / in medio lacus edificatum, adq; ad perlongissimos aditus ligneos pontes, una estate ignis absumpsit: quo incendio / multi bonorij generis perierunt.

Oppida in Lacu

Incendio cōflagrauit

vbi gebēna

Nocturno quoque igne in urbe gebenna tempore Martini quinti pontificis: plurime egregieque domus exuste sunt. Ipsi ideo conspeximus: ueram ipsa miseram / & fletu dignam: huius ingens calamitas adeo multos euertit bonis: ut postmodum uita inopi ac misera uita degere sint coacti. Animalia singula spirando: aere / ac respirando / uiuūt: quo sublato / & uita omnis sublata est. hic tanq; uitae mortaliū minister adeo est utilis: adeo necessarius: ut facilius ac terris elementis, q; aere careamus: At is persape nobis fit pernitiosissimus: cum / aut fames / aut pestem / aut morbos. aut uarias tempestates quibus inopia afficimur / illius intemperies impotet. Terra / que mā dr mr / omnia nobis admittū cultumque corporis necessaria / suministrat.

De Mātini qd pontif.

De Aere.

Intēperies aeris īpōtat { fames. pestis. morbos. tēp: aurā.

De Terra mr nostra.

Ex tra { Terremotus. Venena. Ferum.

At ex eadem terremotus. uenena: ferrū procedit: quo plures q; ulla peste reliqua occubuerunt.

Cignu etiam multa in mram permitiem prompta.
ut plus detrimenti quandoque q̄ commodi affer-
re videatur. q̄ misera igitur humanę conditio
uitae est hūda: cum elementa supa nobiscū bellū gerāt.
nunc: & securo sipotes animo: futura sit ut praesentes taceā/
miserias nonexpauescas: cum ea/que ad salutē mram
fabricata sunt/ cernas indiscrimen/pritięq; cōuerti.
improuisa nos inuadunt mala/sic grauia quandoque:
ut summa nos miseria lacerent, etiam reniterites.
quid inopinatius dudum: contingere potuit homi-
ni praediuiti, ac decrepito: & mors filij repenti-
na: qui aucupio intentus ictus fulmine expirauit.
Vniuersa ciuitas tam infoelicem nobilis adolescentis
casum, & miseri senis luctum, squalorēq; deploraut.
in patrio solo. / in patrio solo pretera patrij soli que parua ē unde tum homiēs
hac estate fulminis ardor absumpsit. Adquindeci
pretereabonimes propinquis in locis simili fulguris
incendio adusti: Quid ē igitur dubitandum/
quin hec mra tam fragilis tam tenui robore pēdens
uita/ tot tempestatibus: tot diris casibus addicta/
sit misera extimanda: Adde ipsi si libet/ fraudes
hominū: furta: latrocinia. bellarū impetus: uene-
na serpentū morsus: quibus multi perhere: Audi-
ui etate mra quendam parulū religiosum ma-
tutinis officijs intentū aranee necatum morsu.
napilia parvula alata aranee similima. quas
tarantolas uulgo dicunt, dispersa p agros/ sique
momorderint/ in insania uertūt. Singula se-
rarum gna ad exitum mrum parata uidens.

fulmen.

Lustū squalore deplorauit.

Tum diuersarum rerum clades

Fraudes hominū.
Furta.
Latrocinia.
Bellarum impetus.
Venena.
Serpentū morsus.

Vrsi.
Leones.
Apri.
Lupi.
Serpentes gñ.
Canes rabidi.
boues.
Equi.
Calor
frigus.
Siccitas.
humiditas.
Constantie.

Vrsos: Leones: apros: Lupos: serpentū genus: vt mīa interitum conspirasse credas: Quid nobis tam familiare: & canes? At eorum rabidos morsus non multos necasse uidi. boues, q̄ tam utile, tam mansuetū uidetur āal, cornibus intulerūt plu-ribus mortem. Ab equis insuper quod est genus utilissimū nobis interitus imminet: Nullum est tā mansuetum, tampaccatum āal: ut nō ab eo aliquando pestis reduudet: Calor. frigus. Siccitas humiditas: multis exitium uitae intulerunt:

Constantie nuper: ubi grāde contagiū erat: hominē intemperie frigoris mortuū, equo insidentē in-publicum hospitiū delatum conspeximus: ita stā-tem ut uiuus uideretur. Obrigueranit mēbra singula adeo, ut corpus equo in hospitiū dene-heretur: quosdam praeterea audiuimus in eius regionibus simili morte periisse: q̄ multa ig̣ & pene infinita nobis uitae discrimina immi nent conspicitis: que neque ullo consilio uitare neque precauere prudentia: neque usu decli-nare dat. celum. terra. aqua, aer, ignis, hoīes, pauperta. bellue: animorum uarie perturbatioēs nobis uitae miseriam moliunt. harū rerum molestiis quassati: quidam erā impatria mei ortus: quos noui, adeo illarum impatientes fuerit: ut uitae tedio laqueo finierint dies suos: satius duxerint semel mori, q̄ tot perpeti uitae difficultates. Legistis Attcum. Ciceronis familiarem morbi grauitate pressum, die quinto postq̄ cibo spōte

eq̄ insidetem.
obrigueret.
Epilogus.

Nota { qsilio uitare / p̄auere p̄dētia.

In Tuscu.
Laqueo finierunt dies.
Attici Ciceronis familiaris.

fram mortuus. sua abstinuit: finisse uitam. Multi praeterea diu
huius uitae incommoda, morte uoluntaria, effugisse: degnorū calamitate qs dubitet: cum intelligat mortem illos uiuendi molestie prętulisse.
Quanti uero hęc uitae, quam tanti facimus, sit extimanda, aduertat qui uoluerit cicheronis exępla quę posuit in primo tusculanarū quaestionū.
Cicero. libro. Refert. H. ut nostis, Cleobolum, & Biotum
argiae sacerdotis filios, cum matrem curru, cui ipsimore iumenti subierant, ad sacrificium duxissent,
atq; illa praecata deum esset, ut id filiis propietate premium redderet, quod maximū homini dari possit, cum mire postmodum epulatos: cū somno se dedissent, mane mortuos esse reptos:
Simili precatione Trophoniū. & agamedē: qui templum appollini edificauerant. ipsos scribit: Nam cum ab eo pro mercede petissent id. quod esset homini optimū, idque appollo se prebiturū respondisset, post diē tertium mortuos inuentos esse:
& praeclara est igitur, q optanda huius uitae ro: cum mors premij, laboris, pietatis loco, tanq; uita
potior, sit condonata? Nulli dubiū igitur esse potest, miseram esse hanc uitę conditionē. cui mors
tanq; munus praecipuū praeferat. Nemo ē mortalis: ut ipe refert cicero, quem nō attingat dolor: morbusque: quę si uera est, fuga, quę int morbos: ac dolorem, uita extimanda est. profecto
misera, atque infoelix. At duces plures illam
equo animo, constantiq; perpessos: Sed q pauci ęquo animo.

Effigies Ciceronis.

Cleobolus
Biotus } Argiae filij.

omnium q maximus hominj dari potest optimumq;. Mors.

Trophonius.
Agamedes. templū Apollinis edificarunt.

Mors munus praecipuum.

Nemo.

Vita ita { morbos. dolores. } misera infelix

dolorꝫ
morborꝫ } uexationes max.

patientia praediti fuerint: omitto: Sed dolorū
ac morborum uexationes maximas esse: que
mas mentes á ratione dimouerant. Sed illas
matamita ac formenta, esse miseriarū: quibus
si inopiam, sorbitudē: si exilium, si reliqua uitae
quae plurima sunt, incommoda, adduderis: ac-
cumulata omni ex parte uitae miseria uideris.
Omnis seneca inquit uita supplicium est: sed ubi
supplicū. ibi & miserā humane conditionis exi-
stere credendū. quibus rebus perspicuū esse
censeo, neriissimā uideri debere sententiā meā.

mētes a rōe dimo

inopia.
exbitus.
Exilū. } uitae igmoda.

Seneca
+ 10.

Cos. Tum cosmus quis nobiscum aliquae parte conue-
re possimus quit, non tamū hanc uitae miseriā
tantum uerū naturae: & humanae infirmitati
cum culpe nre ascribendam puto. Ubi enim
ire imbecillitatis nos oblivio cepit: ubi fortunae
varietatis: ubi cāus: ubi temporis incerti nō uelit
immente, in longum duratura cū mente atq
animo complectimur anobis. Consilia mā tra-
ducimus infuturū tempus: & longissimam uerū
seriem cogitatione ordimur. Cum interi aut
aduersa ualitudo: aut mors improuisa, aut fortu-
nae mā consilia, dissipantes impetus: uanes nostras
abrumpit cogitationes, tum curas in cassum susce-
ptas culpamus: tum mala mā sentimus: tum adu-
ertamus nimiū nos fauore fortune confisos. tū
cognoscimus nos metipos prouocasse miseriam no-
stram. Hic ego multa superfuerint riqua: que copiosus
dici posse uident ad meam hanc sententiā com-

pos

probandā. Sed cum sit hora diei tardiuscula, ne for- hora diej tardiuscula.
san sermonis prolixitate tua ualitudo ledatur, mi cra-
stinū si placet uidetur reliqua disputatio differenda:
cum & plus oty futurū sit: & tibi magis accommoda-
Cos. tū. Placet inquit cosmus diem crastinū post meridia- die crastinū post meridianū.
nū constitui reliquę disceptationi nostre. Nam lo-
quendo iam defessi sumus. oras erimus paratiores:
hinc ductis recessimus eo consilio: ut postridie reuerterem.

Superiori libro: in quo de miseria conditionis humanae pro facultate ingenij ab nobis est disputatum pro facultate ingenij
Princeps optime Sigismunde: & hunc secundū adiicere uisum: ut et exemplis grauioribus: & rerū praeteritarum memoria lucidiō fiat nostra sētia. Qua in re. á legentibus peto: ut cum nihil uideatur utilius q̄ hanc fragilem communēque uitae mīae legem omnibus notam esse: quo magis cupiditas hominū ab inani rerum fortunarū appetitu deterreat̄/ hoc meum dissertandi munus non ad ostentationē aliquam/ sed ad mētis exercitationē á me susceptum esse arbitrentur. Satius enim existimaui hoc parū temporis q̄ uacuum negotijs datur/ consumere in rebus laude dignis/ q̄ inerti otio ignauoque conterere: simul et excitabuntur aliqui forsan/ ad hāc scribendi rationem/ uberiūs: ac doctius pertractandam: quod quidē multum conferre arbitror doctorū hominū studijs ac disciplinae. Nullius quippe uel philosophię uel alterius optime artis tanta progressio facta est: nisi priores scriptores suis inuentis: & se reprehendendi: & melius sentiendi materiā posteris praebuissēt. Hac ego ductus fiducia/ reuertar ad nostram disputationē: in qua si quid profecero/ uoluptatem erit non omnino me oleum/ & operā perdidisse. sin uero minus/ contentus ero/ citiūs in hoc scribendi negotio frustra me fuisse uersatum/ q̄ per desidiam tacuisse. Te uero Sigismunde oro: obtestorq̄ oro obtestorq̄

ut cum ad rei militaris scientiã addideris more priscorũ principum multarũ rerũ studia, & doctrinã, hãc mãm disputationẽ, si qui forsan i eam malivoli invidique impetum facere conarentur, tuendã susceptas auctoritate tua: quo facilius audentiusq; explicare possimus eaque uidentur superioribus adjicienda. Cum igitur postridie Matheus eo q; supto cibo, ut erat institutum, ad cosmum rediremus, post priora salutatiõs uerba, adsimus Mathaeus inquit: ut diligentius hesterna questio absoluatur. Vsum ẽ .M. mihi nostro quid superfusse disputatiõ nre: cuius finiendæ facultatem, tam brevitas temporis abstulit: tam rõ malignitatis tuæ: Percommode aduenistis cosmus ait. Nam, & mihi otiũ ẽ adloquendũ & quaedam, quae hesterna die praetermissa sũt, mee opinioni uidentur adjicienda. Quae nam sint haec inquã: quae nouiter excogitasti. Oblitus sum inquit heri: non nullos addere ijs: quos putabam esse foelices: Pontifices cardinales: ecclesiasticos antistites. Virosque omnes qui christi militiam sequunt: hos chico opulentos. ac bene suffarcinatos: qui se non solum beatos sed beatissimos opinantur. Derideret hi sane hanc tuam sudam cum cernerent, abomnimi seriarũ susprasione uacui: nemoque ambigat eos omni uiuendi molestia carere. Quid enim abest ipis ex ijs: quae sunt hominibus desiderãda. Nam praeter opes diuitias dignitates summã qua fruuntur auctoritatem, praesunt caeteris mortalibus:

Malivoli. Invidi.

Math.

Cos.

Pog. Cos.

opulentos. Suffarcinatos. Beatissimos.

pontifices. Cardinales. Antistites &c.

pter { diuitias opes Dignitates Auctoritatẽ.

quod dulcissimum habetur: ac dominant. Eas
ú fortunas possident: quas nullus cuiꝰ nulla ma- · eas fortunas qs vltus caus -27. ..
ior nisi queat eripere: Nam que deo donata sunt
cum ipi dei sint cohaerede, ac ministri rata ma-
nent impolitis: neque decretis aliorum labefac-
tantur: vta nullo amittendi metu cruciantur:
nullo egendi timore: ut si caetera desint hoc so-
lum praestare foelices eiusmodi homines possint.
Habent praeterea summum protectorem saluatorem nrm:
cuius facto tecti nihil pertimescunt: iudicant
alios á nemine iudicari: summa inquiete absq
ullo labore uitam roborandam ducunt: Id uer
esse declarat frequens concursus uarij generis
hominu ad hos uelut fertiles agros: ex quibus facil-
lime suauissimique fructus percipiantur. propt
fortunae namque bona, tanta ambitione nitet
summas appeti dignitates: ut arma etiã et bella
crudelia inter competitores excitari saepius ma-
gna regnorum & gentiu clade conspicamus: q
fiunt opulentiores facti, nullius rei inopes. quã
maximã foelicitatẽ putant: in negotijs otio de-
diti: in otio absque negotijs aetatem transigunt.
Horum de foelicitate nemo dubitat cum nulla
molestia nullo dolore perplexi absque sudore
absque ullo discrimine consenescant: Haec tibi poggi
qui cum huiusmodi genere hominu diutius co-
nersati: quaq eorum uita & mores: penitus per-
spexisti / esse debent / multo q mihi exploratiora: · explorationes ·
Neutiquã suã ẽ illos omni uitae miseria uacare.

q̃ mixtus fortunate

Sao te magis mq̃ osme bet ex cõmuni fama/ & uul-
gi rumore dixisse. q̃ q uera esse crederes:
qui enim tibi probari pot̃est: ullam foelicitatem in-
illis esse: qui ipi sibi uidentur infoelices: aut quo
uitae molestiam possint effugere: quorum cer-
uicibus omis grauiis ac molestus sisiphi saxo
imminere uidemus: Nemmem adhuc & a
nos quinquaginta ann ers uixi: testor me re-
periisse: qui sibi ulla exparte foelix uideretur:
qui non illam uitam/ ut molestam inquietam/
anxiam/ multis oppressam curis deploraret.
Nam/ ut de nris pontificibus loquar: quos similes arbi-
tror fuisse superioribus/ multi ex eis meam priuato
sermone simi/ admodum conquesti oneris pontifi
cij seruitutem: detestatiq̃ quodammo eam di-
gnitatem/ que omniu miserrima uideretur:
quoniam neque ulla corporis/ aut animi libera
quiete/ & absque maxmis ac grauissimis curis
teneri: neque tuto absque periculo: neque
commode/ absque multorum de tradantium
uindicta/ dimitti queat: Ita nõ foelicem sed afflic
tam/ omnitormo uitam; fortunamque eorũ/
qui ad tantum gradum assumunt: duram/ &
asperam appellare possimus: si pontificij officio nõ
ty rãnorũ imperio uti uelint: quorum tamen
si mores spectentur: non miseros solum putemus:
sed etiam detestandos. extitere plures inquies.
quibus nulla minor/ q̃ christicolarũ utilitatis: aut
fidei tutande cura fuit: ut et miseros tales pontifices

qui ipsi

Sisiphe Saxũ

Sentin

ordis oppressã curis
& molestam
Inquietam
anxiam
Vitam

anãs pontificij seruit.

qdã mo

Ang

opinari hominem merito possint: & miserum chri
stianũ populũ tali pastori uel lupo potius creditum:
Magna pars horũ in sublenandis litigandisque suę
stirpis hominibus occupata fuit: quorum cogitationes
q̃ euaserint inanes; multorũ quos nouimus exem-
pla testantur. Rarum apud eos studiũ uiguit doctri-
nae uel religionis: rarius uirtus est in pretio ha-
bita ut nisi dei prouidentia, ea fieri arbitrarer:
aliquando quererer, minimã illi ineſſe aut
mortalium, aut saltem fidei curam. Quapropter si-
ne boni fuerũt propter ardorum difficultatem
& pondus: multiplicesque anxietates: in quibus
absque ulla intermissione uersantur, miseri iu-
dicandi: siue mali eo sint miseriores: quo longi-
us ab eorum officio discessere:. Videntur quoq;
saepius hac miseria premi, ut nõ dei seruorum;
ut scribũt, sed dei hostium aliquando serui esse
uideantur:. que magna infoelicitas est habẽda.
Berosale. mutarentur quorũdã; qui mrõ saeculo
fuerũt, pontificum cicatrices: quo facilius illorũ
miseria in promptu esset: nisi tante dignitati
parcendum uideret. Non nulli certe ne dum
laudandi sint: sed ne tolerandi quidem: nisi
ádei patrentia: cuius indicia sint occulta.
Nam de cardinalibus non audeo, quid sentiã
dicere. Inomni enim statu & conditione stimus
optimis permixta esse pessima. Vnũ nouimus
illo ordine indignissimũ angelorum romanum
cardinalem abeugenio factum. Nam fuit ana-

Studia q̃ doctrinæ. Religionis.

Angelotus Romãus Eugenius.

prior ꝙ 2 upo pot⁹.

q̃. cogitatões q̃ euaserũt inanes.

mutatus ꝙ pro hũt.

absq; ulla ĩtermissioe xi sunt.

Serui { suor hostiũ } dei.

Sz ne tolerãdi q̃dẽ.

ꝛ. Nõ optimis pmixta pessima.

Auarus.
Rapax.
Subdolus.
Malefic.
Inuidus
Ligua
Gprax.
p
ſ. grammatica propria

rus: rapax: subdulus: malefacus: inuidus: lingua procax: & in aliorū contumeliam prompta. continē tſ tamē uitae fuit: ad caetera moribus ꝯprobissimis: cui uitae congruens exitus fuit. ab adolescentiore cubiculario somno meridiano dormienꝫ: gladio transfossus ē. Optandū quippe eēt: ut qui tantā dignitatē assecuntur, minus studij ponerent tum in cumulandis peccatis: tum in iustitia & uirtutibus colendis. Nam ꝙ rebus dediti miseria carere nonpossunt. Idem de episcopis caeterisque quos opus ecclesiarum ministros reddit: censendum uidetur. quorū studia multū differūt ab eorum professione. Scribit beatus Augustinus: queri apriamū carthaginensem sanctissimū uirū reperiri suis temporibus. epos auaros. Luxuriosos: uinis deditos. Et quidem eo tpe idqueritur, quo persecutione christiani ab infidelibus sustinebant. quod si tunc tam multi martirio coronabantur, cum sēs uiris illustrabat nrā fides: tam paupertatem omnes fere cōplecterent: improbos epos fuisse non nullos putet. quid in hac temporum fece: in tanta huius aetatis peruersitate: in tam depranatis moribus fieri putemus? Longus sane liber eēt conficiendus: si multorum, quos nouimus uitā: mores: uitia recenseremus: sed ad maiora quedam nrā tendit oīo. Haec relata sunt, ut plane intelligas eos epos: quos beatos: ac foelices putas oēs esse uere foelicitatis expertes: nullo ꝙ pacto abhac

Labe cōis

. mus studij.
Iustinā
Iuuenib. ꝙ Violādi

. de ꝑlatis ecclis.

. Augustinus.

Cyprianus.
Epos { Auaros / Luxuriosos / Vinis deditos

In hac tēpestate.

Vitā. mores. Vitia. } uitā. mores. vitia.

labe communis miseriæ eximendos uideri. Quaenã
maiora superfunt inquit cosmus. non tibi magna
ac satis ampla uidentur: quae de summis pontifi-
cibus: reliquisque amplissimæ dignitatis uiris disse-
runtur: Non inq̃ si de his meo more libere loq̃
possem, esset enim campus late patens. in quo nrã lon-
gius oratio uagaretur. Sed me pudor impedit: &
offraum boni uiri. inhonestum quippe uideret. aliq̃
ignominia illorum me ordinum uiros afficere.
á quibus ipê ad modum ornatus sum, & multis
beneficijs affectus: Stultissimum praeterea esse
rationẽ utilitatis alterius: aliquẽ repostcere: qui red-
dere nequeat suae. Itaque ad alia digrediamur
potius: quæ mihi statueram referenda. Vt placet
cosmus ait: mihi quidẽ gratissimum erit: aliquid
quidhuic nrê collocutioni censeas adiciendum.
Fragilitatis inq̃ mrae conditionẽ uarijs calamita-
tibus: urbium: prouinciarũ: regnorũ; quæ promitte
possint afferri duxi latius explorandã. quo fa-
cilius impromptu sit omnibus hæc deplorandã:
miseram utilitatem nrãe. Sed uereor nè am hæc
putem nobis notiora ee: q̃ mihi fatietate aliqua,
aut animi fastidio quê sim dicturus: audiatis
á uobis: Minime Mathaeus inquit. Nam hac
tua commemoratione multa q̃ forsan excide
rãt immemoriam revocabimus. tum ego ut de
prime aetatis inq̃ infoelicitate flea quæ adeo
omni morum turpitudine: uitaeque flagitio
inquinata fuit, ut oris mortales deus aquat

mundatione delendos curarit: abys ipsis initijs exordiar: quae memoriae hominiū hrē tradiderūt. ut ex his quae recitabimus: uerissime possit asseri orbem terrarū semper multis cladibus: ac uarijs calamitatibus fuisse terra mariq; cōfectū.

Ninus Rex Assiriorū.

Primus assyriorum rex nimis bella finitimis intulit: multas sibi nationes subiecerat: non absque permitie illorum, quos superauit, Secuta est semiramis uxor, que glorię cupiditate flagrans: amplius decies centenis milibus peditū: quingentis milibus equitū: centum milibus curruū: ut chiodorus tradit: in indiam penetrauit: Indoque flumine duorū milliū nauiū ponte unēto: quo tutius ingredi: ac regredi posset: commissoque cum indis prelio: cum hoste superante fugiens: cum maior eorum pars: qui á cede superfuerat. pontem transisset, & ipō superato flumine resoluendi pontem iussit: quo facto, ut et qui in ponte erant, ni fluminis interirent, & qui ratēs ascenderant: magna ex parte abáquis raperentur. Reliquus cum omnibus impedimentis prede: hostibus relictis: quanta hec calamitas multarum gentiū fuit. facile quis iudicabit: si multi tndmē eorū qui aut interiere: aut capti sunt animaduertat, maiorem certe partē exercitus amissam constat: Plures praeterea expeditiōes fecit aduersus gentes expugnandas: nō absq; magna eorū calamitate: Secutum mē postho dum regnum eius: qui pentapolis dicē est. Arabie

Semiramis Vxō ei. Indum penetrauit.

Penthapolis Arabiē.

finibus incendiū: quo quinque opulentissime urbes.
diuino iudicio obeorum nepharia scelera exuste
sunt, atque in sterilem puluerem redacte: quas
cornelius tacitus refert: fulmine conflagratas:

Diluuiū quoque ogigi tempore multas adhuc pro- . diluuiū Athaie pūcie .
uincie urbes: & loca uastauit. Paulo post secutae
in egypto fames: cui moyses prouidentia subuenit.
multi tamen ea prouincia calamitatibus oppres-
sa. Accessit deinde adpriorem graecie calamita- diluuiū ingētī i grecia
tem diluuium ingens aquis aperto mari supflue- a pōto mari i thessalia
tibus quod maiorem thessalie partem absumpsit:
quo tempore deucalion homines dīs preparasse: Deucalion .
proptered q multos ad montana confugientes lo-
ca prote xerit. Ethopiam insuper eo ferme te- Ethiopie pestis .
pore diram pestem legimus affluxisse. Liber quoq
X indie peteñs: non absque multorum insigni ca- Indie oppssio .
lamitate oppressam: in suā ditionē redegit.
Per idem tempus hystorie sacre ferunt plagas illas.
in ultionem nucleorum egyptum oppressisse. Sce- Egypti oppssio .
lesta deinde cedes: quinquaginta filiorū inter Cedes. 50. filiorū .
danaum & egistum secuta est. Danai quoque
danaus: Egy- expulsio ad argos fuga: ubi a celeno receptus p Danai
ptus. pro ditionē regno illum expulit. Qui ignorat Expulsio } Egisti.
burridis egyptij equos cede hospitum pascentis
Tātali crudelitatem? Monstrum ignota tantali. pelo- Crudelitas Busiridis .
pis flagitia } flagitia
pisque flagitia, & ganimedis raptus: ex quo ma- Rapti ganimedis .
ximum exarsit bellum. Terei philomenē pro- Terei .
filij cibo ꝑpīt. gneique fabula: et filius dīmē positus cibus patri: philomenes .
quam nō mitae miseriā superauit. athrei & prognes .
Atreus.

. Thyestes.

. Troas. Medea. aedi-
por. Atreũ. ypolitu

.gens: Hato: prodigia.
Bella: pestilentiae: Terre-
mot: fames. exordia
Vltatores Regũ.

. Asia .

. Hutt'

fides.
pietas.
foedus.
humanitas.

parcus
filij.
fratres
uxores.

in

filios.
parentes.
fratres.
uxores.

Darius &. 50. fil.

. Ochus.

thestis odia. stupra: parricidia: filiorũ epule/ quę
non adlachrimas commouerent? Legite anti-
quas tragedias troadę: medeam echyodem
atreum ypolitũ: reliquasque p multas: quę tẽ-
pore illorum/ calamitatem continent/ & se-
cula ostentant/ miseriarũ plena/ nulla ẽ in-
orbe terrarũ gens: nulla natio: nulla prouin-
cia/ quã nõ varia pestis/ diuersi rerũ casus
afflixerit: Bella pestilentie terremotus fames.
urbium exercitia mutationes regnorũ nũq
permiserũt humanũ genus: pacem ab infinitis
pene calamitatibus frui. Ante alexandrũ ma- Alexander
cedonẽ scytas: parthos. Assyrios. persas armenos. Scythe.
universam denique asiam dominandi/ ambi parthi.
tio: discordie: arma pinestine contentiones: im- Assyrij.
peria ad alios translata/ multis seculis oppressere. persae.
nulla fides: nulla pietas: nullum fedus: nulla Armeny.
humanitas inearum gentiũ regibus: & tyrannis
fuit. semper mutua cede crassati sunt/ Patres
filios: filij i parentes: fratres aduersus fratres:/
uxores in viros ad internitionem usque seui-
erunt/ Nam ut omittam cyri persarum regis . Cyrus.
á thamire interfecti obitũ: ut cambisis xerxis gre- Thamiris
cie terroris multorumque praeterea regum ce- Xerxes.
des: quid crudelius. quid inhumanius: quid mi-
serius excogitari posset: q. Darũ/ & quinquagita
sunt fratres: artaxerxis filios in patrys necem:
conspirasse: Ex quo meriti supplicij poenam subiere.
Quid autẽ mihi opus est: qui artaxerxi successit- Artaxerxes.

crudelitate. qui fratres religiosos omnis septuaginta
y numero erant: regnandi gratia iussit occidi. Da-
rium ab alexandro superatum suorum proditio sustu-
lit: Nolo mischas: proditiones, uana tormenta re-
gum ac tyrannorum, referre uestris mentibus
quibus ea sunt notissima. Hoc uere affirmarim
totam asiam uariis usque ad alexandri tempora
calamitatibus atritam fuisse. que aut maior
calamitas aspe unq fuit: q quę xerxis regno con-
tigit. qui cum decies centenis hominū milibus.
graeciam transmisisset: solus pene aufugit. omū
ferme exercitu ferro fame peste deleto. quidde
alexandri gestis dicam. Vniuersum eius imperi
um orbis totius spoliis rapinis incendiis caedibus pro
uinciarū & urbium uastitate est comparatum.
Post ipsius uero obitum, quasi ebrietate subacte á
regentes uixerunt uidemus. Legistis quot. &
quales interduxes tot regna fuerit partita. Murū
est nosse quanta inter omnes discordia quanta
clades subsecuta est: quanto odio decertarint:
quanta gentium strage sit dimicatum. Videns
sane dedita opera misuam & gentium illarum
mutuam permixtam conseruisse: tam dubia sane
tam infida tam fallax in successoribus fortuna
fuit: ut nil seuius: nil calamitosius excogitare
adeo enim regnandi rabies iniuit: ut etiam
sorores omissa naturae ui inuicem adimerent
certarent. Sceuti sunt postea rhomani: quorum
impio, bello subacta asia, parere compulsa est.

darius supar ab Alex.
Insidiæ: p deinde tormēta
Xerxes cū decies centenis militibus hoīm 7.
Alexandri gesta.
Spolia: rapinæ: incendia: cædes: vastitates.
post obitū Alexandri.
discordia: odia: stragis.
Dubia. Insidiæ. Fallax } fortuna.
Regnandi.
Sorores: vim retatæ.
Romani.

Nampartim extinctis: partim armis superatis: ptī
ri armatâ receptis: regibus multorum sanguine
rapinis urbium nationū regnorumque excidio
asia in rhomanorum seruitutē peruenit: qui.
quo mō: quo iure: qua iustitia: qua continentia
populos gubernarint. Cicero nr haud dubiusē
testis. questus enim saepissime de. auaritia: atq
iniurijs magistratuū. plures aut socioꝝ urbes.
rhomanorum multum hyberni: q hostium armis
esse deletas: asiam certe & omnes sibi subditos ser-
uitute miquissima oppressērit: quare nil ca-
lamitosius esse pōt. Quod referam ponti regem mi-
tridatē: qui: xL. ferme annos cum rhomanis
bellum gessit: tandem victum, superatumque la-
queo: uitam finisse. Quid anthiochum potentis-
simum asie regem acie superatum acceptis
etoris arbitrio paci conditionibus: maiori ex-
parte regni possessione cessisse: quā recensēa
tamberlanum: ita enim cognominabatur extra-
aprofectum, cum in nuā ferarū gentium barbaē
transito eufrate asiam omnē depopulatum: Dama-
scum syrie urbem nobilissimā absē captam spo-
liasse: cesaream. Sebastamque detesse smirnā
ui cepisse: inde iniectā reuersum ex preda, ab-
ductā urbem nobilem edificasse: Abeodem rex
thesaurorum, qui magne parti asie imperitabat
acie superatus: captusque est. multa suorū cede
quem ille more . inclusum uispertau-
lum fortunę ꝓmuersam ferme asiam arcūdux.

q°
q modo
q iure
q iustitia
q tinetia

Armis.
Sanguis
Rapine.
Eridis.

Smirna

Gabrielis Gestum.
damasci depopulatus.

Mitridate Regi ponti Lago finisse.

Anthyochus Rex asie.

Tambellanus ex scythia.

Eufrates.

Cesaree Sebastiq delete.

Rex thesaurorū capta.

Praetereo innumeras graecorum urbes egregias: q̄
universum ultra asie occuparant finibus euersas.
Armeniorum medorum: ponti: persarum assiriorū: lydo
rum: caeteraque asie regna: extinctaperuus impaco-
rū ditionē peruenere: Ita non solum ciuitatū: sed re
giorū quoque strages maxia facta est: quod precipuū
argumentū esse dinoscatur: mrē infoelicitatis! omia
profecto humana: q̄tum usq; ampla ac magnifica su-
um fatum sortunis: ut nil perpetuum in mris operi-
bus reperiri possit! Quis unq̄ opinatus esset: exilloru
temporum uiris babilonē: urbem tampraeclaram:
tanto labore: tanta impensa: tot hominū milibus
semiramis hedificatā ullo unq̄ tempore peruenturam?
Multa referuntur de murorum ambitu: qui quīq;
& quadraginta ferē miliaria complectebatur:
Multitudo murorum amplitudine: latori multo:
q̄ qua duo simul carros ducerent: altitudinē
quinquaginta cubitorū fuisse ferūt: Turres du-
centas & quinquaginta: quelatitudine: atque
altitudine meniū magnificentia equarent:
Cum per urbis mediū eufrates flueret: urbem ponte
quinquestadiorū longitudinis mro opere iunxit:
arces preterea duas ab utraque pontis parte cō-
structas: quarū altera septem: altera trium milliū
passuū ambitus erat: adhuc: Hanc urbem uno
anno edificatam tradunt: trecentis milibus ho-
minū ad id opus electis: ac singulis stadiis muro
confectis die: A dutus est: & ortus persilis opus inter sep-
tem miracula orbis enumeratū: tanto molis tanto rep-

Vno anno edificatum.

Innumere urbes gre-
carum.

Regna { Armenioz.
Medoz.
Ponti.
Persaz.
Assiriozq.
Lidoz. } Mō.

Babilo urbs pclara.

Semiramis.

Ambitus murozq. 45. mil
liariū.
Amplitudo murozq.
Altitudo
Turres ducēte & lxxx

Eufrates p mediū urbis.
pons longitudīe quīq; stadio
Arces ab utraq; pte pōtis.
Vna septē. altera trium milliū
passuū ambitus.

Opus ite septē miraculoz.

diuersarū magnitudinis: Pauca uestigia supersut.
tampraeclare urbis nomine in ea regione oblu-
terato: Innumeris fere egregijs urbibus asia insi-
gnis erat, quarum hodie nulla extat memoria.
nomē tantū alijquibus in locis urbium remāsit.
Non recensebo bella innumera, per romanos prū bella p Romanos
opes: diuersis aere nationibus mota. Pauci eū prosperarū.
fierūt: qui nō aut uersus asirios. aut persas:
aut scytas: aut parthos armis uaria fortuna pugna-
runt: Multi uictores: plures uicti reperiunt: Traia- Traianus.
nus tota armenios persas scytas: partosque sepa-
uit: ademptosque regibus: omnia ea regna impro
uuisas redegit: Antea. M. crassus. parthis intu- Rgē i pūnis.
lit bellū. Verum fraude captus: & occisus est. M. . M. crassus.
Antonius: uterū eos ualido exercitu lacessiit: sed- M. Antōius.
simma tum ignominia abire rerum inopia com-
pulsus ē. Ventidius bassus: postmodum parthiam Ventidi? bassus.
ingressus illos commissa acie superauit: uastauit
agros. egitque ut pacem postea ab augusto postularet.
que omnia, eō spectant ut palam sit semper asiā
magna in miseria uersatā. pretēribo urbis notis-
simē ueroſolimarum desolationē ac uastitatem. hierosolima uel
quoniam notissima res est, templi quoque magnifcen- desolata, et
tissimi oūm que umq̄ fuēre ruina. quoniā inde orū uastata.
culpa tanta calamitas contracta est. quorum multa
infoelicitatis extant exempla. cecidēre. Legimus
alexandrum fereū cum ex egipto inbruttos trans- Alexander fere
sisset romanos bello appetiturōs apud acheruta Acheronta.
flumē transfossum lancea occubuisse. pyrrhum q°

Asirios. / Persas. / Scythas / Parthos. Asius

Templa Magnificentissima.

epirotarū regem cum bellum, transiectus mare
rhomanis intulisset victum obsessisse italia. deiñ
in oppugnatione argos: saxo percussum interisse:
Persen macedonie regem nostas bello a rhomanis
superatū, captumque pauli emilij triumphū vinctū
cathenis aureis decorasse: Oz si tantaplurimorum
regum infoelicitas fuit. quid de caeteris extimā
dum. quorum quisque suo premitur cāu.ᵉ qd
de nulgo iudicandum inquo fortunā uim suā
exercere sapientes censent. Omnes gregis finitie
nationes sūs rēgibus carent: Sarmate traces
hyrcani regno priuati in tyrannorū dicionē ces-
sere. Scythe qui in europa sunt. quos tartaros
uocant: diuisis imperijs continuis inimicen armis
bellantur, uagi instabiles imperatores saepissmu-
tantes. mesy. Vngari. poloni. rutheni. caetereq
finitime adseptentrionē gentes semper inquie
tas ab armis fuisse legimus. & aut alis intulisse
bellum, aut inter se dissedisse. Germania oēs
semper uarys tempestatibus iactataest: et nec
proxinos armis lacessiuit, nec suo decertauit
marte. Magnapars eius árhomanis haudquis
calamitatibus subacta, ab ungaris postmodum
saepius populata est: Dacie. suetie: norwegie.
gothorum regna, & antea semper, & nunc
quoque aliqñ ab uno, quandoque aplurib⁹ re-
gibus possessa. neque regnorum he mutationes
absque humano sanguine, & regionū desola-
tione contigere. Germanus est contermia rheno

pyrrhus Epyrrotarū Rex.

perses Rex macedoie.

pauli emilij triumphus.

Sarmate. Traces:

hyrcanj.

Scythe .s. Tartarj.

Mesij. Vngarj. polonj.

Rutheni.

Germanie

Dacie. Suetie. nōue-
gie.

Rhenus.

~ . gallia . ~

interfluente gallia : haud quaq̃ . & ripa parua : aut
breues perpessa calamitates : Nam ut priora relin-
quantur secula, de quibus magis fabulosa q̃ uera tra-
di possunt : ea tamẽ simili superioribus temporibus
fortuna exagitatã uectimus . C. caesar octo annos . C . Caesar .
multo : sanguine : uaria clade . Lamentabili plurimarũ urbium ruina, prouinciarũ uastitate : Lamentabili ruina
nauiarũ gentiũ cede afflictam, tandem rhomano imperio cõegit . pãrere . Libidinis postea sentiecq̃ Libido & cupidi
diuersorum imperator parauit . Post constantini imperiũ labentibus rhomanis, culpa principantium, uiribus, cum saepius galli ob auaritiam ordinis- Constantini imperat.
tatemq̃ diuum, qui illis praerat . defecissent, nauiumque fortunã experti, magnis cladibus essent debilitati, occasionem exteris nationibus adsse inuadendam occupandamque praebue-
runt : Primũ franci gens barbara, sicambria . Sicambria .
. Franci : gens bãbara . ut ferũt, egressi cum theodosij arcbadijq̃ imperio Theodosius & Archadius imperat.
. Rhenus . ingermanie oppidis urx̃ rhenũ consedissent . po- Archadius
stea ratibus tracto flumine cum quintio & hera- Quintus Heraclius Duces.
. Treueris . clio rhomanorũ ducibus, apud trẽueros congressi : Heraclius
superiores certamine, delicto exercitu, duces interficiunt . urbem captam diripiunt, atq̃ urendunt, anno . dñi . 286 . huius urbis rui-
. Colonia . ne coloniam agripinã adiecerunt . Deinceps
. Parisius . interiorẽ profecti galliam, parisios . senones : Senones .
. Cãnoti . carnotum, reliquasque urbes atque oram
omnẽ : que ab eis frãcia est appellata . occupa- Francia .
. Vandali . uerũt . Vandalosque bis gallia impopulantes mia-

gna cede attribuerũt. Post hos alamani á germaniæ
orũdi eum omnẽ tractum, armis sibi uendicauere:
quẽ flumẽ praeterfluit haud multum abinde remo
ti. Cuius ab hostro adalpes usque suũ nomẽ protenderũt.
ab eisque est alamannia appellata. Cum his clodo
ueus francorũ Rex congressus: cum inferior esset
uiribus uoto suscepto se christianũ fore si uicisset,
alamanios superauit uotumque cum tota fragẽ
te opera remigij epi uiri sanctissimi persoluit.
Aquitania usque per ab theodosio gothis concessa est:.
Supueuere. & burgondiones gens bello aspera asep-
tentrionali plaga progressi, eamq; portionẽ gallie.
possedere: quam hodie quoque burgundiam di-
cunt. hi rege sibi constituto magnam gallie partẽ
lacessentes bello saepius cum finitimis acie dimicarũt.
Tandem ab imperatoribus othone primo & corra-
do superati. post. cxxx. quibus regnarũ annos
in eorum ditione & esse: Horthmani postremo
áborealiregione. quam northum appellant, e-
gressi nauibus in locis galliae populati sunt. hi primũ
dorestano, uixẽ mose hostia emporio nobili deleto:
perlegerim fluuium, galliam agressi plures urbes.
inquibus nametem, andegauis. turonis: plures q;
alie ferunt: ui ceperunt, spoliauitque. Lotharij
imperatoris tempore. anno dñi. 837. inde do.
mum regressi. Paulopost maiori manu redem-
ti: perque hostium sequanę rursus galliam ua-
stantes eam sibi partem armis uendicauere. q
nunc ab eis ducto nomine normãdia uocatur.

Alamani a gẽmani orũdi.

Alamanja.

Clodoneus Rex francoꝝ.

Remigius epus.

Aquitania. Theodosij. got

Burgondiones aspi.

Burgundia.

Otto pmꝰ
Cõradus } imperatõres.

Horthum.

Andegauis: Turonis.
Lotharij imperatõ.

Hõmandia

. Rothomagus .

. Britones .

. Veneti .

rhotomagumq regni caput sibi constituit: Vbi cū
regnassent diutius vicinis regionibus infesti frā-
corum tandem virtute subacti sunt: atq eorū
regno additi. Vltimi britones insula britannia ob
mestrina bella pulsi: eam galliam maritimā orā
ptinere: unde veneti erant: possessam aprtori
patria britanniam dictitarūt: hec tanta varie
gentis migratiā fundatio: quantā ems clade
ac vastitatē secum importasse putandū est:
maximā profecto atque eam que suo exemplo
ingentis miserie mē conductionis testis esse possit.
Sed neque post francorum stabilitum imperiū a
barbarorū incursionibus: & bellis tuta gallia fu-
it: nampost imperiū ingermanos translatum:
ingarii hūs germaniā: ac galliam populati nō
absque multorum hominū nece: ac calamitati-
bus abierūt: reges quoque ipi francorū. Multis fi
nitimorum bellis exagitati sunt:. Secuta sūt tam
annos ultra trecentos ultra gallie: atque anglie
reges: bella continua: ex quibus quantum sit sā-
guinis multasprelijs effusum: etas tum superior
tum nrā perspexit: Adde hūs bella plusq̄ ciuilia
que nostra exorta inter gallie principes factio-
ne pestifera: pluribus annis ingruisse paulo ante
perspeximus. Ut illum certe absit ab eis calami-
tatis: aut crudelitatis genus: que res aperte ōn
dut: in ea maxime natione conditionis huma-
ne miseriam fuisse exagitatam: Quid debri-
tanie insula dicemus? non ne & ipā varijs tem-

Britānia Insula.

Ingarij.

Impūm i germanos
& inde Latu.

Reges francoz.

. bella int { galle. } Reges.
{ Anglie }

Bella plusq̄ Ciuilia int
Gallie principes.

. Britānia .

pestatum ractur⁹ longeuo tempore concussa legi-
mus. & extrema pene excidia perpessam⁹ Muto
eotempora: quibus rhomanis pariit: non absque
magna dede libertate amissa, quinque saepius
abimperatoribus desciuisset, multo cum sanguine
defectio castigata est:. Excusso aut penitus rhoma-
no iugo, uarijsque inter eos exortis regibus: cū
mutua cede, ac urbium uastitate seruient:
angli tandem noua, ab germania profecti agens:
in insulam transgressi cum uinis factiosi tutelā
susceepissent: uictis postmodum pariter, & uictori-
bus imperauit: ex quo amisso priori nomine in
anglorum nomē ditioneinque insula bus cō-
cessit: neque tū post intestinis dissensionibus caruit.
Nam, & paulo supra trecentesimū annū: moto it⁹
eos bello Dux normannie guilelmus ab altera fa-
ctione uocatus: regno potitus est:. & mra aetate
mutatione oedeque regum, & principum plu-
rimum sanguinis sparsum, fusse nouimus. Huc
ad hispanias: que haud parua Europe portio ē
aggrediamur. Omitto antiquas miserias: quas
á tyrannis pristis temporibus passa est: Diome-
dem ab hercule mactatum tradunt fabule equos
humanis carnibus nutrientē. Transeo tyranas:
& omnes superiorum temporū tyrannos. Postea-
q carthaginenses. rhomanique regnare atq
imperare ceperant. amborum fortapreda, mul-
tis seculis continua bellorum strage debilitata. tā-
dem armis subacta, rhomanis diutius parui-

Angli, now gen ry
germin.

Guilelmus Dux Hōmanie

hyspania

Diomedes nutrit
equos humanis cā-
nibus.

Tragici.
Romani.

hānibal.

Tyrrhi.
Tyrrhen.

Vandali.

Gothi.

Mauritani.

Carolus magn.

Affri.

Mauri.

Regnū granate.

Aragon

Valentie.

Affrica

Affri.

Numide.

Getuli.

Mauritani.

Mesulij.

A quibus soluta auaritia: atq; libidine tractatos extimandū
E. Labente rhomano imperio uandali genserico duce: hy- gētes Imp.
spanias depopulati sunt. Goti postmodum rhoma capta
ac spoliata cum in africam transisset: in hispaniam
deinde trauectes: annos in ea circiter ducentos
sexaginta regnarūt. Inditionē posteapernerunt mau-
ritanorum: qui eam usque ad caroli magni tem-
pus tenuere: uaria usi in omne genus crudeli-
tate. hūc carolus bello superatis. prouinciam á barbaro-
rum seruitute liberauit. Ab afris postmodum maior
eius pars oppressa est: hodie quoque mauri partem ma-
ritimā tenent regnum granate nouo nomine ap-
pellatum. Ea quoque ora omnis: que aragonia: &
ualentia dicitur. Paulo minus decentas annis
á barbaris recuperata est. Et totem baleares insule. Baleares Insule.
que illorum ditionis erant facte. Signum eas
regiones á barbaris fuisse possessas id est pretopuum
quod maritima omnis ora ab auris incolitur.
qui nisi a perfidia perseuerantes tributa regibus
christianis persoluunt. hanc tot tantasque mu-
tationū uarietates haud dubiam coniecturam
praebent. hispanos omnis nunc utrae miserue na-
casse. Transeamus adoppositam affricam: silibet &
quasi eius magna pars libia ethiopie finitima contines. Libia. Ethiopia
Afri deinde numide: getuli. mauritani. mesulique
que prouincie diuersis quōdam regibus parucrūt
Ab his omnibus plus q barbarica tyrannide oppres-
fuere populi: alienorū erū appetitu continuis in

belliſ obregum aliena appetentum libidinem uerſati
ſunt. Primū gorgonum gentē tradūt in africa re- . gorgones.
gnantem aperſeo ioniſ filio uirtutem: que nō ſolum . perſeus Jouis filius.
africe infeſte fuerunt: ſed in aſiam tranſeuntes
magnam illius partem ſunt depopulate. In Africa
uero plures ſibi ſubigere nationes. Athlantides . Athlantides.
ab eis, tam pluribus imperarent urbibus, bello lacesſi-
tiſſunt: urbem tyrenem ui captam: omnibus uſq; . Tyrene.
adpubertatem interfectis deſtruxere crudeliuſ:
q̄ par erat: adterrendos finitimos: uictoriā uſe.
Cum his conſtituta pace regina earū myrrina . Myrina Regina.
exercitu triginta milia peditū duorū milia eq.
tum: fulcta adpropinquantes gentes: arma uertit
quibuſ ace ſuperatis: uſque ad herculis aduentū. . herculis victus.
á quo regnum earum deletum ē in lybia regna-
runt: Tytanas antea dionyſius omnes bello uice
rat. Reliquę africe prouincie: uſque ad cartha- . Tirane. Dyonisius.
ginenſiū tempora regibus: qui & ipi bella inuicem Reliq̄ p̄uīc ✱ regib⁹
exercebant, paruere. Secutum ē deinceps impiū . parueru̇t.
carthaginenſe: quod non abſque multorū cala- . impiū cārtagīnēſe.
mitate compatū ē. Athlantides africe nō coten-
ti. hyſpaniā multis miſeriis affecerūt: arma iſtrahā . Sicilia.
ac ſardyniā nauterunt, & ubiq; in certo marte mu- . Sardinia.
tuaque pernicie bellatū. Secuta ſunt deinceps pri- . p̄mū. } bella punica.
mum ſecundum ac tertiū cū rhomanis bella gra- . ⁊ⁿ. }
uiſſima: inquibuſ q̄tum fuit ſanguinis humanū effuſū . ⁊ⁿ. }
mirabile uidetur dictu. Ea certe bella nō ſolum
carthaginiſ: ſed totius africe ruinam ſecum traxere:
. Carthago. quadraginta ferme annis carthago cū rhomanis . 4ō. Liuius.

Vbr { magnificentissima. potentissima. pulcherrima. }

terra marique certauit: Tandem: subacta: capta: ⁊ eversa/ eversa est: quo nil miserabilius: nil crudelius excogitari potuit/ ⁊ urbem tam magnifica tã potẽtie tantis rebus gestis preclara spoliata/ deletam eversam/ nullum maximarum miseriarũ genus effugisse. Viginti duo milia passuũ urbem ambitu complexã tradunt/ duo milia arcis murosq; decem/ & septem milia totius urbis edificia rerum absumpsit/ maximũ documẽtum humanæ calamitatis! Tot tamq; aspera bella/ quibus magna cum suorum strage succubuerit: tot tumultus tumq; principum/ tum exercituum amissos ac trucidatos: tam seruus urbis adeo magnifice interitus: tot edificiorum conflagratio: tot multũ hominũ flebilis seruitus: non ne instabiles fortunæ opes: fragilem/ atque miserandam humanæ sortis conditionẽ: miserorum mortalium conditionẽ rõnem oñdunt? Admonetq; nihil tutum in hoc mundi curriculo ã calamitatibus esse posse. Adijce his calamitatibus regis syphacis captiuitatem: mortuus n. preclio in Scipionis potestatem cum deuenisset rhomã cum reliquis captiuis missus: tiburi defunctus est: post obitum massisse regis numidie iugurta dolo: & fraude regnauit. at ipe bello victus: cum uinctus in triumphũ marij ductus uinctas ante triumphantis curruũ processit. Paulo q3 diuerso tempore debellatus obijt. Restituta postmodum Tiberij gracchi. decreto carthago est: & colonia eo missa. Non tamẽ eã urbem prouinciaq

Instabiles fortunæ opes.
Fragiles? miserandæ humanæ sortis.
Syphacis Regis captiuitas.
Massinissa Rex Numidie.
Sexta tropeum.
Carthago restituta.

Ambitus 22000 passuum.
ambitus mœnium 2000.

Subacta.
capta.
Incensa.
Eversa.
Spoliata.
Deleta.
17 diebus incensa.
Nil tutum in hoc mundo.
Scipio.
Iugurta.
Marij triumphus.
Tiberij gracchi

pace diutius lauri frui: Antea Pompei. postea cae-
sariis bellis cruhb usq; lacerata ē. Senta fuit uandali
gothiq; aquibus longo tempore possessa carthagie.
Demum abbelisario liberatam legimus.: Variis
deiñ quassata molestijs iterum barbarorū qui
sarareni dicī crudelissime deleta ac prostrata
adeo fuit, ut pauca eius uestigia supersint. Hō
ē omittenda cypri opulentissimi quondam regni
nostras defienda, quampaulo aū trigesimum
annū stimus contigisse: classis regis egiptij quē
soldanum uocant eam insulā inuasit occurrē-
tem ex improuiso regem capūt nicosiam urbem,
regni caput, omnemque insulam preterpauca
munitoppida spoliant. predam regemq; egyp-
tū asportauit. Rex partus dare tributū quot annis
in insulam desertam ipē omniū rerum inops
reuersus ē. Graues domorum defendique ui-
dent: quos caeterarū gentiū, atq; urbiū retuli ca-
sus: fortunae seruitie insignes. Verum in urbis rho
me ruinas uidetur, quas ego tāq; in extrema aere re
seruaui: ut nō sit mirandum eas prouincias,
que urbi paruerūt collapsas ac prostratas fuisse.
cum regina orbis rhomā & gentiū imperatricem
italiam tamfede lacerata, ac uexatam concernat.
Italiam ante annos conclita fuisse semper, tum ab ex-
terno hoste, tum a domestico inquietam legimus. plu-
res eius maritimas oras & mediterraneas graece
nationes occuparūt. A supero mari mantuam

vandali. Gothi. Sarareni. Soldanus. gręce nationes.

pōpei. } bellis ciuilib.
caesaris }

bellisarius.

delet. postea.

Cypr.

Rex egipti.

Regis cypri. Nicosia

Spoliato Insule.

Rex parth dare tributu.

Vrbs ROMA.
Italie.

Regina orbis Rome.
Impatix gētiū — Italie.

Extimus
domestic } hostis.

Mantua.

- patauium : Ancona .
Luna
. populonia . pisae .
. Cume .
. Neapol .
. Tarentz .

. Laurentū .
. Latium .

. Aquila .
. Corr .

. Gallia cisalpina .

. Adria .

. Lombardia .
. Arimin̄ū .

patauiū ancona abexternis conditę: qui & ipi troiana stirpe oriundi erāt. ab infero lunapisę populonia cume: neapolis: tarentū: & oīs tractus maritimus: q ad graiecam uergit: graecorū urbes esse dīr: Saturnus antea ad italiam fugiēs: primus ea loca tenuit: ubi nūc mōs est capitolinus: post hunc euander palatiū edificauit: ibiq constituit regni opes: Postmodū eneas in latiū nauibus delatus non absque bello: quod turnus multo sanguine exercuit: Laurentiū sibi sedem concedente latino rege delegit: Latiū ardeates: & pelasgi inhabitarūt: & quibus umbri sunt sedibus exacti sunt. Agillaq̄ urbs. & pelasgis: & corā: & ardeano troiano condite. Etrusci usq ad alpes imperiū protenderūt / omnibus ys locis subactis: que postea cisalpina gallia nocitata est. Tenuerūt quoque omnē eā regionē. que adsuperū mare protendit. & distracta in littore maris urbe. quam adriam dixere: a qua / & mare nomē traxit. Transcenderunt postea superatis alpibus in italiam sępius galli: senones: insubres boi. qui pulsis etrusci / omnes regiones: in quibus nunc lombardia est. usque arimini ferme ui pulsis: aut subiectis possessoribus / tenuere: q̄ adetrustos: & urbem usque rhomā armata penetrauit. Septa est urbs ab romulo condita. que flagellum non solum italie: sed totius orbis ruinę dici potest: Nam dum imperiū amplificare capit: & uicinos quoq subigere: infinitas /

. Saturnus .
. Capitolinus mōs .
. Euander .
. Eneas .
. Turnus .
. Latinus Rex .
. Archades .
. pelasgi .
. Vmbri .
. Dardanus .
. Etrusci .

. Galli .
. Senones .
. Insubres .
. boy .

Vrbs Roma
Lo.

urbium ruina: & multarū prouinciarū uastitate.
plurimarū gentū pernitie in tantā molem impij
decerent, ut ſuo ponderē ruere ſit coacta:.
Sed dum rhomani uicinos quosque ſubigere conā-
tur, ab externo hoſte appetiti magnis cladibus
extremā declinauerūt fortunā: Annea gallis
cum pyrrho multum utrīq ſanguinis duobus pre
lys effuderunt: tum maxime hannibal quatuor-
decim annis uſque atq urbis uiribus attritis: plu-
busque captis urbibus deletis: uaſtitas uſque appellā
poteſt:. Supereuere deinde cymbri: & cum magna
rhomanorū multum cede in italiam profecti: qui-
bus, niſi uirtus marij obſtitiſſet, actum de imperio
rhomano fuiſſet. Sociale deinde & ciuile bella ſuit
excitata, nec niſi magnis ſedata cladibus: & plu-
rium urbium ruina. Verumptamen ſi rome urbis, q̄ uſque, tē
peſtates fuiſſe uidētur: nunq enim diuturnas diſ-
ſensionibus, nunq ab inteſtinis certaminibus: nunq
a domeſticis contentionibus: nunq aut externis:
aut ciuilibus quieuit bellis: dum regibus pariter
adeo illis uirtus ciuium infenſa erat: ut brutus aū
magnanimē, ſtultitiq ſimulatione tegere coge-
retur: libertate parta noſtri plebis ſecceſſionē: no
ſtri ciuis & patrum diuina certamina: noſtri ſeditio
nes tribunorū, ac uiter eos: & patres uſque ad-
eodem diſſensiones: noſtri optimorum, et bene de
re.pu. meritorum ciuium exilia: ut ſemper
uexatam tum abellis: tum ab domeſtris contē-
tionibus urbem fuiſſe conſtet: quid enarrem?

Regeſ.
Vitus ciuis.
Exitus.
Libertas.
plebis ſecceſſio.
Tribunoz ſedi-
-tiones.
Urbis uexatio.

Ruine Infimarū urbiū.
Uaſtitas prouinciarū.
Romā.

Extrinſeca hoſtis.
Galli.
Pyrrhus
Hannibal.
Uaſtitas Italie.

Cymbri.

Marius.

Sociale } Bellū.
Ciuile }

Quare diſſensiones
Inteſtine certamina.
Domeſtice contentiones.

Extra } bella.
Ciuilia }

Ars regia.
Brutii Simulatio.

plebis } diuina certa.
patrū }

Tribunoz } diſſensiones.
patrū }

Optimoz ciuiū Exilia.

(Vera illud Lucani i pri. Tanta mole uiuitur.)

(14. anis.)

duces / patres / exer. } Ro. { superati / fugati / cesi / trucidati } in hispaniã. Italiã. galliã. germaniã. affrica. Asiã. Europa. greciã.

hispania. italia. gallia. germania. africa. asia. europa. graecia. duces. ro. superatos. exercitus. fugatos. ac cesos. trucidatos. imperatores. sanguinẽ per orbem sparsum. varia periculorum discrimina. quibus semper urbs fuit exposita. quid recensem infinitas pene urbes. miro marte absumptas. provincias cultoribus desolatas. deletas nationes. quid vero loquar de bellis civilibus. tam seris. ac nephandis. quibus romana urbs est lacerata. Mirum dictu videtur. quãta cladem. quantam pestem. quantum in cendium in urbe. italia. toto ferme denique terrarũ orbe exercuerint. Saepius inter cives armis est certatum. cum magna civiũ internecione. q̃ luctuosum. q̃ deflendum. q̃ detestabile spectaculum erat. conspicere libero. in rostris. in curia affixa proscriptorum capita. & hastam illam. sub qua damnatorum civiũ bona veniebãt. Nullum tũ crudelius. nullis execrabilius tempus bello. quo libertas penitus amissa est. quo tempore quatuor milia civiũ uno edicto proscripta. vario supplicio perierunt. quantã certe tum civiũ tum externorum fuisse putandum est. in pharsalia africa. hispania. in ipsa urbe cum mariũ. sylle. corbonis. cynne crudelitas civiũ sanguine sitiret. Mitior caesaris victoria fuit. pernitiosior trium virorum. qui rempu. oppressere. miserrima profecto illorum temporũ tempesta condicio est. quibus nil iustum. nil equum. nil sanctum. nil fidum. nil tutũ. nil cuiq̃ exploratũ erat.

Vastãt gentes totã Italiã.

Infinite urbes mãte assumpte.
Quinq̃ cultoribus desolate.
Nationes delete.
Urbs. Ro. lacerata civilibus bellis.

bella civilia

Crudelitas { Marij. Sillę. Cãbonis. Cynnę. } in sanguinez civiũ.

q̃ { cladem. pestem. innãdum. } in { urbe. Italia. toto orbe terrarũ. }

Cõtra iri cives.

Capita proscriptorũ affixa.
Bona damnatorũ venibant sub hasta.
Tercia bella civilia crudelissima.
Libertas penitus amissa.
Quatuor milia civiũ pueri / Vno supplicio. Vno edicto.

Victoria Caesaris multo pernitiosior trium virorum. qui rempu. oppresserunt. Tercia victoria proscriptionis. Maxima quidem

Nil { iustum. Equũ. Sanctũ. fidum. Tutũ. Exploratũ } erat.

. rectumdabat.

redundabat: enim undique crudelitas quo certū
uitae terminum sibi constituere posset: Verissīe
testarer si opus eēt: raro maiorem uastitatem ur-
bem atque uitahā esse perpessam: q̄ eam: quā hāni
bal importauit: Testes sunt exercitus ad trebiam.
ad lacum trasimenū, ad cannas ad brutios: mul-
tisque alijs in locis occisi: Testis est capua urbs nobi-
lissima per uim recepta. que cumbus partim tru-
cidatis: partim diuenditis: crudelem in modum
dilaniata est: Testes sunt reliquę uitahe urbes simul
te: quas eo bello hostilis furor euertit, nullo unq̄
antea tempore: nulla aetate adeo uitahā lacerā-
tae est. Secutus est post tot clades augusti. cesaris
principatus: annus imperio paulū a bellis uitahā ge
uit: Sed dei prouidentia atque ope id accidisse
constat, ut pace toto orbe constituta, nr̄ saluator
nasceretur. Subiere deinceps in imperiū pleri-
que nō homines: sed portenta, nequissima adper-
nare hominū procreata tyberij: caligule. neroneſ:
vitellij: domitiani plurēsque praeterea, qui tā-
q̄ tyrānī nequissimi nihil nisi crudele uastum
in humanū detestandum, nihil nisi de deler-
da urbe: atque imperio cogitarent, adeoque
imperij labefactarent flagitijs: tum uiro-
rum excellentiū cede labefactarent, debilitarent.
ut nulla sequentiū principum, si quis bonus dabat,
uirtute instaurari eorum immanitas posset: ita
non imperatores: sed immanes feritate bestie ad-
meritum urbis ad Italiae uastitatem, ad prouinciarū

Capua p̄ma Recepta
dilaniata.

crudele-
vastum.
Nihil nisi Inhumā.
detestādū.

Crudelitas undiq̄.

Vastitas urbis: & Italiae facta
ab Hannibale: crudelitas
gnauit.

Exercitus occisi ad { Trebiam
Lacū trasimenū.
Cānas.
Brutios: & Alibi

Rapta urbes
Italiae. bello euersae.

(propter) Augusti Cesaris. —

Natiuitas nr̄i Saluatoris. p̄x.

Tiberij
Caligule
Neronis
Vitellij
Domitiani
} nō homines s̄z portenta
nequissima ad hominū p-
nitiem.

omniū pnitrem/ ad clarissimorum hominum
necem tantūmodo nati mirentque uidebant.
quos ⁊sanguine ⁊pritie hominū magis sacie-
tas retraxit: ⁊q uoluntas. Aduersamus licet cete-
ris urbis calamitatibus ignis damna: quo ciuitas
omnis fere deleta est: mendum prius neronē
peramne omnia ferme antiqua illa absumpsit edi
fica/ omnemq̄ monumentorū decorem/ oīa
templa subuertit. ex xiiij. regionibus septem so-
lotenus delete triumphantium tectorum nesti-
gia superfuere: quatuor integris relictis quas
ex pas uespasiani tempore similis mendis labe se
uexit. Secuta est extrema urbis et imperij pestis
Constantinus qui roma tunc nouerca relicta
abiectaque illus omni cura nouā romā intra
ea ubi bizancium erat: fundauit: qua ex re rui-
ne urbis excidii uitale: imperij debilitandi
occasio data est: Duo pro unico imperatores crea-
bant. cum nequaq̄ tanta in uno esset uirtus: ut
solus maiestatē imperij tueret. hinc omnia mala
emanarūt pro uno monstro duo simul excitata:
qui uiros illustres sapientes: pace/ & bello utiles tunc
pessimi carnifices interfici precipiebant. quo fiūt
est/ ut/ consiliis/ imperij opibus/ deficientibus sa-
pientum consiliis/ facultas daretur/ barbaris natio-
nibus: ad italiam transeundi: atque multe pro-
uincie adexaurendū iugum imperantiū cru-
delitatis/ ad/ affectionē impellentur/ Miserri
ma profecto fuit. & urbis/ & italie fortuna/ que-

Nondū urbis a Nerone fctus

Solatium.

Nondū sub Vespasiano.

Extrema pestis { urbis. / imperij.

A Constatio Roma relicta
⁊ prorsus aperta.

duo impatores ꝙ unico.

Cōtenta opes imperij.
Deficientia ingenia Sapientum.
Barbara nationes ad Italiam.

Multa ꝙ uiam deuastatas.

tam malis principibus. non italis: sed semibarbaris
tam seuis tyrannis. qui uidebantur adorbis interi-
tum nati: parere cogerentur. Deflende unde-
tur multiplices: quas uetuli superiorum tempo-
calamitates: sed crudeliores multo, atq; acerbiores
que sunt postmodum secute: Nam certum ferme
annis urbs rhoma quinquies abarbaris nationibus
capta ac direpta est, magna cum totius italie rui-
na. A gothis qui p pannonia honorij tempore
in italiam descenderunt. Primum ab alarico Deinde
paucis post annis a thaulfo: qui ei successerat: ciuibus
captam spoliatam direptamque fuisse constat. Numide
postea genserico duce ex africa, quo ex hispania tra-
xerant: nauibus in italiam aduecti. romam
occupant, spoliantque annos ferme quadraginta
post urbem a balarico antea captam. hicp campa-
niam: quam cum multa urbium ruina depopu-
latus e: in africam cum preda reuersus est. Odo
acer deinde torquilingorum heroulorumq; rex italia
potens: superato apud ticinu horeste patricio au-
gustuloque: ab imperio derecto, rhoma potitur. Q3
a theoderico gothorum rege undecimo: postea q ita-
liam urbemque ingressus erat. anno apud rauennam
interfectus causam prebuit gothorum ciuibus: qui
sibi rauenne sede regni constituerat: italia uasta-
di. Totila postmodum ex horum omniu crudelissimus,
storum, reliquijs in unu coactis, post multarum urbiu
cladem, inquisitionem hanc ciuitate fuisse tradit,

In anno octauo. Rõ. gentes a barbaris capta, ac direpta.

A Gothis. p pannoniã tpe honorij.

Numidas. duce genserico hispano Ita-liam aduectã.

p Campaniam reuisit.

Odoacer Rex { Torquilingorum. Herculorum.

apud ticinum Orestem patricium Augustulo derecto.

Italiam a Theodorico gothorum Rege. p. apd Rauennam.

Totila Crudelissimus.

Florentia.

. Roma obsessa. fame debita.

Crudelitas totius vrbis Romanorum.

urbem ab se obsessam: ac fame ad dedicionem compulsam truculentius q̃ caeteri diripiens muros euertit, domos incendit, captiuos abduxit: tanta usus crudelitate: ut rhoma quadraginta dies absque hostatore ullo pmanserit: ferisq; tantũ & bestijs hũanũ facta. Inde paulopost aduersum reuersus mitiori animo imperauit urbi: adeò multis calamitatum tempestatibus debilitata erat nihil preter nomẽ pristinũ imaginis tenere vix. Deinceps tum gothorum regibus aliquandiu paruit, tum variis imperatoribus ac tyrannis q̃rũ libidini exposita non solum imperiũ amisit: sed vix se alienis viribus sustentat. Hic urbs italiq; vastatoribus longobardorum inundato accessit gentis barbare ac ferocis que magne italie portioni dominata est. Omnem quippe cisalpine gallie regionẽ: que nũc lombardia est. ab ea cognominata: omnẽque superi maris ferme tractum abrauenna beneuentum usque tenuere: Ducentos paulo amplius annos in italia regnarũt: & romanis & summis pontificibus multorum cũ pernicie infesti. quo accidit, ut adoomprimendas eorũ iniurias. tum pipinus: tũ carolus: qui postea & imperator factus: in italiam accitus, deiecto desiderio, Italiam eam ab longobardorũ seruitute liberarent. Maurorum quoque multitudo ingens: & ante & paulo post, italiam iam debilitatem inuasit. Beneuentum, ac nuceriã plerasque vicinas urbes. abeas vi captas: diutius tenuere. Ceterũ portuesis

. Roma gothorũ regibus subacta.

. Rõ. pmit tũ Regibus gothorũ tũm imperatoribus tyrannis.

. Amisit imperium.

. Lõgobãdi gens barbara ferox.

quate et qtus in italia regnarũt.

Lombardia.

. Rauẽna. Beneuẽtum.

. anos ducentos.

. pipinus.

. Carolus imperator.

desiderius rex lõgobardorũ.

Maurorũ gens. italiam inuasit

beneuentũ.

. Nuceria.

Ciuitas portuensis.

. mare supi.

Leo pontifex

ciuitate rhomanum agrū saepissime incursantes,
basilicam sancti petri omnibus spoliarūt ornamentis: quare
motus tertius Leo Pontifex uaticanū munio
uit: quo tutior esset locus ab barbaro incursu
neque tamen deuictis longobardis aut mauris
expulsis: quos ytaliae data est, aut urbi pace frui
liuit: Nam post imperium carolo demandatum
pars graecis imperatoribus: pars successoribus caroli
parebat, qua exre dissensiones ac bella, tum in
urbe tum alijs in locis: exoriebantur. Plures in ytalia
tyranni reges imperatores deinceps fuerunt: a-
quibus semper uexata, atque exinanita est: ea-
parte italiae: quam hodie regnum neapolitanū,
appellant, bello mutuo fessa, altera factio uiribus
inferior auxilio roberto, ac richardo normanor-
Ducibus: qui eo cum pluribus sue gentis militibus.
ante mileſimū ac centeſimū annū transuexerat.
Petiuit. cum diutius inter eos bella ingerent, qui
normannis successerat, duces p aliorum calamita-
tes: suas opes adeo armis auxerūt: ut postea ro-
gerius p anacletū pontificem duobus de regno
certantibus rex sit factus: Id regnum postea bello
saepissime appetitum, et ad nram usque aetatē
diuerse gentis Reges: in eo haud paruo certamine
regnarunt: finitime regno prouincie: quae ditio-
ni rhomane ecclē concesserūt. qua fruamur gene-
ri: ut de superiori tempori conditione sileat,
conspeximus: Etrusti praesentibus nr̄is se bellis haud
tenus pugnarūt. Nulla ciuitas etrustae quam nō

Basilica sancti petri
Vaticanus.

greci Imperatores.
Successores Caroli.
plures in ytalia — Tyranni. Reges. Imperatores

Regnū Neapolitanū.

Robertus, Ruggerius — duces normanor.

Rogerius fratus Rex
p Anacletū pontificē.

prouincie finitime Rēp.

Etrusci.

pñalutus el Etruscis

quinta Ingetu.

Janua ligurie vbs.

Lombardie vbes.

Federicus ter⁹ Mediolanu obsessum fame.

Ruina papie placentieq;

Azolinus romanus ꝯdelissus tyrannus. patauiu.

Vndecim millia Ciuiu gbusto

fracti pncipis patauij.

Venetij.

domestice exagitarit factiones. quo adhec mā vrbs magna illius parte potita ē. Sed usque ad hoc tempus: appellare possimus. prouinciam idē: nunq enim post trecentesimū annū contigit ut nō aliqua eius ciuitas uel domestico, uel externo bello laboraret. Janua ligurū urbs hodie mari: plurimū potens: paulo supra quingentesimū annū classe mauroru capta populata atque euersa ē. Lombardie que uocat. urbes tū impatorum tū tyrānorū: quibus subdite fuerūt longo tēpore: semtia sint affluter ut de superioribus eorum malis taceam. Federicus tertius urbem mediolanū triennio obsessam, fame ad deditionē compulit: vigna mirensis tectis: diuites edificijs. ciuibus captis: turre eius nastrati: papie placentieque addidit ruinas: non nulle preterea abimperatoribus: obsesse cupregue ciuitates: diuersis malis conflictate sunt: Pauca eius gentis loca, uel imperatorum uel tyrannoꝝ qui sua quisq; oppida per uim ceperat, iuuare potuit crudelitatem. Azolinus rhorhanus: uir omniū crudelissimus cum paulo sup̄ centesimum annū patauij tyrānidem occupasset, ad undecim milia ciuiū ad unū locum, subspere conatij coactos combussit igni. Eandem urbem dudum bellō fatigatā: mia cū eius principe francisco, comes uirtutū cepit: paulogrie post eodem nomine: filius cum eam recuperasset: non multos post annos uenetī longa obsidione fessam, reperit: Dedit ēdē francisc⁹

Comes virtutum.

Florentia
Virtutes

Dux: qui venetas cum duobus filijs deductus in carcere postmodum strangulati sunt. nonparuū uestigium, qualis sit fortunae fides. Nulla fere cisalpine gallie ciuitas: aut barbarorū aut italor obsidionē direptionemque effugit. Patauiū. Verona. brixia. Mediolanū tyranū. Cremona: parma. placentia. mutina: reliquę quęque eius prouincie urbes: suum fatum experte frequentes sibi uere calamitates: nos ipi hoc nro sęculo quotiens italiam bellis flagrantem uidimus: quot ciuitates. tū hostili rabie. tum domestices factionibus absumptas. Possem referre bella. que inter nos: & cuce comitū familiam. iam annos nonaginta. uiguerūt: nisi longa futura esset hystoria. quid loquar de sicilia. que porro italie habetur, nego ullam orbis partem, crudeliores tyrannos expertam. apertoq preterea est undique mari: & omniū cupiditatibus exposita ut omnes in eam impetum piratę faciant. A. graecis: a carthaginensibus, a romanis possessa diruta, ac lacerata est, & infimis pene calamitatibus confecta, ut miserrima illius conditio ei tempore fuisse uideatur, possem insuper caetera. rum nationum, rerensere, & domi & foris armata multorū sanguine exacta. quid crudelius bello ciuili: quod inter gallicos duduum magna cum pernicie, & hominum, & urbium est exortū. Possem his adijcere regni boemorū partium q̄ propinquarū deflendam multorū stragem horū; calamitate.

Agerent. Carthaginis Romani. Latini.

fr̄ christi & cū eius dñus patruus cū duobus filijs i carcere strangulati sunt.

Ciuitates gallię cisalpinę.

patauium.
Verona.
Brixia.
Mediolanū.
Taurinum.
Placentia.
Cremona.
parma.
Mutina.
Vicentini.

c. Sicilia, porro italie.

Tyranni

pirate.

Bella ciuilia gallicorū

Regni boemor.

Sed uereor ne hec ipa que retuli audiendi no-
bis attulerint facetate. hoc unu dixisse sat erit.
nullam unq; aetate: nullam orbis partem, nul-
lam gentem amisera fuisse uitaedam, sed conti-
nuis subredam calamitatibus exturisse: hicma-
thens praetermissa sint, aite inquit poggi gra-
uiora, ac permnosiora, ut mihi quidem uide-
tur, damna malaque: quibus terrarū orbis e
conflictatus: in quibus maxima clades gentū
continet. Quae nam sut ista grauiora inq; ame
omissa. pestilentie: fames: terremotis: quibus plu-
rime maxmeq; cuntotes euerse sint, ac in-
gens strages hominū consecuta. Nam ut ea pau-
ca ame recenseam. quid crudelius: quid mi
serius dici: aut excogitariq; potest terremotibus
quibus diuersis temporibus: uarys in locis urbes
legimus fuisse prostratas. Aliquibus annis que-
uis abelius asia tempore nutridatis. At interi
adeo quassatum, terremotibus est eius regnū:
ut plures urbes: & rectum ingenti hominū milia
periisse dicam. Augusti tempore tralles in asia
ni cy pro plures urbes: motu terre corruerūt:
Imperante tyberio rodecani asie cuncte: nicuibus
appollonia ephesius: magnesia sardis: cesarea phi
ladelfia: ostene: gechiero, uiolus temus cum mi-
rona dia hyrcaia: simili motu sunt absumpte.
Bithinia quoque uisaluatoris passione crucifixi
sub neronis imperio Laodicea hierapolim:
classem motus similis prostrauit, Tres insuper

Vespasiani principatus urbes euersas conspexit. Eade
clade sub traiano: quatuor urbes periere: elea.
mirea. cyme. pitane: & amithochia subuersa:
hadriani quoque etas terre motus damna sensit.
in cesarea: ac Dyospolis ruina: M. preterea antonii
imperii suis cladibus fuit insigne. Nam & +
smirna urbs concidit. & in tyro ac sydone ex
edificiorum collapsu multa hominū milia tum de
bilitata/ tunc extincta sunt/ quod idem contigit
imperante constantio constantini filio in multis
asie urbibus: inquibus horribili motu terre plu-
ra hominū milia interierūt:. hanc clademni-
comedia funditus euersa/ secutaē: nicomie quoq;
urbibus magna ex parte collapsis. Valentiniā-
no ac valentē regnantibus terremotu p uniuer-
sum orbem facto/ mare litus egressum. Sicilie
multarumque insularum urbes: cum īnūmabili
populo oppressit/ nicomedie deinde pentus euersa
Archadij: honorijque aetate plurimas: europe
regiones motus terre quassauit/ ac maiorem
murorum/ ac turrium urbis partem/ plurimaq;
edifitia/ tum publica/ tum priuata euertit:. Et
quoniam europe mentionē fecimus ipā et sua dā-
napassa est/ nam in peloponesso isocratis ac platōis
tempore elicem/ & buriam urbes: euboee mari-
timas cum hūtatoribus terre hiatus absorbuit/ &
ubi antea urbes erant/ nunc mare nauigiis
pruinum factum/ & amicle assentibus delete:
opinatorum insuper ac nominū: tresque prae-

tereagitatharum. urbes sub traiano motu ter-
re diruute. Simili peste diachriū est collapsum,
& plures campanie urbes euerse. Vbi pomptine
sunt paludes: plures fuisse urbes tradunt. Rauena
hs aduiuenda est, quam maiori exparte prolapsam
ferūt. Dictum est antea diluuia magnam partem
maritime grecie uastasse. Sed & bithinie quo-
que oppida complura ob continuā pluuiam aquaꝝ
inundatione dissoluta, ac collapsa sūt. Adiici tot
tantisque calamitatibus possunt, pestilentes & fa-
mes: quibus multi mortales periere. Vrbem certe
romam. Cum a totila obsideretur, adeo oppressit
ut multi natorum, corpora mandere cogerēt:
quod idem in obsidione ierosolime contigisse eius
bius auctor est, tanta erū fames i cuncta ui-
gut, ut mulier infantem filium igni assum
mandens. sit reperta, multa terre milia homi-
num, in ea perisse fame legimus. Pestis etam
eraclij ut opinor, tempore adeo preualuit, ut
multis diebus: ultra decem milia hominum
interirent, Adeoq; uis morbi grauis fuit, ut plu-
res uelato capite se intyberim proriperēt. Secūd
antiquiora narro. nuper cum rex anglie ro-
thomagum, galliē urbem obsideret: tredecim mi-
lia hominū paucis diebus fames absumpsit: deq;
pluribus cuntatibus propter obsidionē legimus ac-
cidisse: nullo mō singularū urbium penūa cala-
mitates. Refert plinius tres: & quinquaginta
populos: antiquo in latio deletos: quorum nulla

extat memoriâ. Similes. & hîs maiores multo cla-
des reliquas orbis partes perpessas iudicandũ est:
quę quoniam literarum lucę caruerũt in ob-
scuro latent: quae recensui scriptorũ monumẽta
celebriora reddiderunt, ubique enĩ terrarum
celestia numes suas ostendunt: nullęque ob eam cãm
regiones: terremotus: pestilentiam, famem bella
seditiones subterfugere: ualuerũt: quo pacto totius
orbis calamitosam uitam finisse: & hac communi
miseria omnem esse comprehensam humanĩ gẽs
societatẽ. Quae cum dixisset tum ego intelligis:
mq̃ cosme: quantus nimirum dis: quantus perica-
lis: quantus fortunae in casibus: q̃ aspere acerbęq
conditioni exposita sit mortalium uita. uiqua mi
hi sane tutum, nihil securũ nil firmũ. nil cer
tum a miseria nobis datur. Quapropter desi-
pere mihi uidentur, qui longam aetatẽ. longã
uitę curriculum, opes. diuitias. dignitates. tanto-
pere expetunt, at nobis omnibus exposunt, ipi
sibi foueam, inquã incidant preparantes. Tu
cosmus nõ recte inqt: quę a nobis satis diligẽ-
ter disputata sunt. Ame uero antea de uitę
tum fœlicitate dũ eo spectauit: ut elicerẽ
opinionem tuam: potius q̃ ut meam sententiã
ferrẽ. Video enim ut antiquiora postponam:
de quibus satis copiose disseruistis: tum italiẽ
tum huic nr̃ reipu, quod memoria teneam
raro ullam quietẽ: aut a bellis nr̃is otiose aut
anarys calamitatibus datam. Sed semp eam,

aut lacessitam, appetitumque externis armis
aut alios lacessisse seditionibus quoq; domesti-
cis & ciuili discordia saepius laborasse: adeoue
multis seculis non lauerit, longiori quete frui
Sed quenam remedia nos possent ab his uitae
molestijs tutos reddere? Omnibus .H. tum animi
tum corporis infirmitatibus. si bonos medicos na-
cti simus. curasaltem his adhiberi potest, nonē
igitur desperandum, quin auxilia, his mor-
bis reperiantur: quibus ab in cursu fortunae pro
tegam. Ea uiq; esse reor, que amittere pe-
nes se. Caetera extrema rudens. Hilloque
prestito aduersus temporum iniquitatē fulcta,
Vera inquit cernus sentire uideris: & omnē
subsidium a uirtute in rebus humanis assentō
esse perendū. Verū considerenti mihi. hos
communes uitae accerbitates. usum ē hec ad-
uersa ob eam rē euenire mortalibus utaliqū
nos esse homines meminerimus: hoc est imbe
cillis fragilisque nature, & in certi uitae cur-
sus: qui extenuissima re persepe conficiatur,
utque afortune bonorū que caduca sunt,
cupiditate aduersi animi: & cogitationes no-
stras conuertamus ad meliora rerum studia
quorum ope consilia rationis sequi: in uerā
nos libertatem uendiremus: Ea erit si uitiorū
uetera contagione mentem, adsuimer cō-
templationē cognitionēque reuocauerimus: si
contempti sensuū deliriamenti: ac spretis uo-

luptatũ illerebris parebimus imperio rationis: si-
uirtutem/ tanq̃ ducem/ rerũ operũ secuti:
eius praeceptis veluti bene uiuendi magistre
obsequemur/ hec nos ab omni uitae molestia
ab omni perturbatione dũ auocabit/ hec ab omñ
tutos redd& infoelicitate. hec arma subministra-
bit: quibus muniti contemnemus fortunae te-
la/. hec admonebit opes superfluas: contemnẽ
das esse/: fortunis bonis utendum/ nõ tanq̃ mus
sed commodatis ad que restituenda cum libũt
danus arbitrio parati simus. hec docebit/ eadem
animi equitate. & possidenda illa/ & relinquẽ
da esse/. Multa sunt ut nostis. excellentiũ uiro-
rum documenta/ quibus instruimur/ ad uita
bene: et cum rõe legendam/. hac preceptrice
si nostros uitae actus instituerimus: omnem
forane impetũ contemnemus: sed ante prop-
tum impropti ẽ habendum/ ut nihil agere
uenemur/. ex quo illa penitendi ratio oriatur/
fortunae munera si adsint nõ efferamur/. si de
sint leuiter feramus: .Illud multum nobis arbitrõ
profuturũ: si progressi erimus aduersam quãq̃ da-
ri nobis fortunam/ ut cum ea forti animo congressi
superiores suo certamine euadamus: nõ enĩ
inferendis probat uiros: sed ut aduersis-/ento
prospero nulla gubernatores sola inspicit/ sed te
pestate turbida/ & rectantibus uentis. nõ est
tam nauda fortune nisi: ut ãsorti/ & constãti
uiro nõ superet. .Multi cum illa colludãti uidere/

euaserũt. Animus áfortune imperio liberẽ. Si opes
aufert: ſũ uires: ſi ualitudinem: ſi uxorem: ſi libe
ros: equamente careamus muneribus ſuis: exiſti
memuſque ad ſumma dei prouidentia fieri: q
rebus nrīs rebus conſulat: cum ipe ſolus nouerit
quid nobis ſit profuturꝫ: nos malis nrīs cauam
& fomentũ prebemus: uota nra ſaepius contra
nos uergunt: multapetimus impernitem nra;
que impetrata ſumma nos torquent egritu-
dine animique miſeria. Exoptamus fortunas
opes magiſtratus imperia: reliqua que quibus
fortuna dominatur. At ea plurimus hominibus
tum inopie, tum exilij: tum carceris, tum mo
rtis: tum ſumme infoelicitatis cauam prebuerũt:
fugiende igitur nobis fortune ſunt inſidie:
& ea á nobis querenda, atque experenda pri-
apue que nri ſint, que neque uinos
deſerant, neque mortuis auferantur, hec nob
uirtus ad ratio preſtabit. quarũ qui ſequetur
inſtituta errumque conſilio parebit ſecurior ui-
uet, neque fortunã timens: neque ulli ſubditus
aut uitae miſerie: aut infoelicitati. quę
cum dicta eſſent, multique interi domi con-
ueniſſent, qui noſtri opera. conſiliog egeret.
Tempus eſt inquit matbaeus ut nos recipiamus:
ortum ſatis iam in nos collocuti ſimus, ut libet
coſtros inquit q̄q hi nri ſermones plurimũ
mihi uoluptatis attulerũt. reliquorum uoces:
aliquando molestia nõ erunt:

POGGIO

DE

MISERIA